

ABONE OL,
GERÇEĞİN SESİ DAHA GÜR ÇIKSIN

evrensel.net/abone

EMEĞİN SESİ, GERÇEĞİN HABERCİSİ

G Ü N L Ü K

www.evrensel.net

evrensel

emek evrenseldir

2 Nisan 2024 Salı ◆ Yıl: 23 ◆ Sayı: 8243 ◆ Fiyat: 10 TL

İŞÇİNİN HAK ARADIĞI YERDE AKP ZAYIFLADI

YURT genelinde büyük oy kaybı yaşayan AKP; Soma, Bartın, Ermenek, Zonguldak, Seydişehir, Urfa, Antep gibi işçilerin hak arama mücadelesi ve iş cinayetleri ile gündeme gelen illerde ciddi düzeyde zayıfladı. s.9

AKP'yi 'ekmek' çarptı

TÜRKİYE'nin siyasi tablosunu değiştiren 31 Mart yerel seçiminin yankıları sürüyor. Seçim sonuçlarına dair detaylı değerlendirmeler, uzun süredir 'kimlik çatışması' ekseninde değerlendirilen toplumun, ekonomik koşullara, maddi yaşam şartlarına dair bir politik tepki verdiğini ve bu ezberi bozduğunu gösteriyor.

UCUZ emekle ihracata dayalı bir ekonomik model sürdüren Saray-AKP iktidarı, 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde asgari ücret ve emekli maaşlarını artırmış, daha önce 'asla' dediği EYT mücadelesi karşısında diz çökmüştü. Özellikle işsizliğin görece kontrol altında olduğu taşra, acı reçeteyi henüz yeterince tatmamıştı.

ERDOĞAN'ın tam destek verdiği Şimşek programı ise tüm emekçileri kısa süre içerisinde ekonomik uçurumun eşğine getirdi. Enflasyonun yanına yükselen işsizlik eklendi. Şirketlerin kârları artarken emekliler açlık ücretine mahkum edildi, işçiler düşük zamlarla yoksullaştırıldı. Bu bölüşüm şoku sandık günü faturayı AKP'ye kesti.

Seydişehir direnişi (Fotograf: Damla Kırmızıtaş/Evrensel)

SANDIKTAN VERİLEN MESAJ NE?
Bülent Falakaoğlu'nun yazısı s.5

ÇÖZÜLME Mİ, YENİLGİ Mİ?
Arif Koşar'ın yazısı s.4'te

HARİTAYI DEĞİŞTİREN SEÇİM!
İhsan Çaralan'ın yazısı s.3'te

TOPAL ÖRDEK!
Yusuf Karadaş'ın yazısı s.8'de

SEÇİM DERSLERİ
Kamil Tekin Sürek'in yazısı s.2

ERDOĞAN-AKP SONUNUN BAŞI
Mustafa Yalçınar'ın yazısı s.7

Rekor Batman'ın kadın başkanında

BATMAN'da DEM Parti'nin Adayı Gülistan Sönük, seçim öncesi "Giyeceğimiz çarşafın rengine karışmayız" diyerek tepki toplayan HÜDA PAR Adayı Serkan Ramanlı'ya 49 puan fark atarak belediye başkanlığını kazandı. Sönük, yüzde 64,52 oyla ülke genelinde en yüksek oranla seçilen başkan olurken HÜDA PAR Adayı Ramanlı yüzde 15,69'da kaldı. s.8

Sermaye pençe bile, AKP 'daha sıkı kemer' dedi

SEÇİMDEN sonra başta TUSİAD olmak üzere patron örgütleri vergi, kamu harcamaları ve ücretler üzerinden emek aleyhinde süren sermaye programında doz artımı istedi. Kemer sıkımda IMF garantörlüğü talep edildi. Bakan Şimşek ücretlerin baskılanmaya devam edileceği mesajını verdi. s.5

Şifa'dan geriye katliam ve yıkım kaldı

İSRAİL ordusu Gazze'de iki hafta kuşatma altında tuttuğu 78 yıllık Şifa Hastanesinden, geride onlarca ceset bırakarak ve hastaneyi yerle bir ederek çekildi. Hastane çevresinde onlarca ceset bulundu! s.10

Adıyaman: Menzil sonucu etkilemedi

ADİYAMAN depremde unutulmuş illerden biriydi. Depremlerin ardından yaraları sarmak yerine halkı enkazla baş başa bırakan iktidar, yerel seçimlerde hezimete uğradı. Menzil Tarikatının sonuçları etkilemediği Adıyaman'da kazanan CHP'li Abdurrahman Tutdere'nin yapacakları merak ediliyor. Laçın Barış'ın haberi s.9'da

'AKP'nin Kazan'ı CHP'nin Çankaya'sı'

BAŞKENT'te CHP'nin yüzde 60'ı aşan rekor oyunu değerlendiren Gazeteci Fevzi Argun, "Kazan'da CHP'nin kazanması, Çankaya'da AKP'nin kazanmasına eş değer" dedi. Argun, AKP'deki oy kaybı ve sandığa gitmeme, ekonomik ve siyasal öfkenin yanı sıra Mansur Yavaş'ın da bu oranda etkisi olduğuna dikkat çekti. Damla Kırmızıtaş'ın haberi s.9'da

Fotograf: AA

ISSN 1308-3376

9 771308 337006

YAŞAMIN İÇİNDEN

PFDK
sevkleri
açımlandı

Fotoğraf: DHA

TÜRKİYE Futbol Federasyonu (TFF) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK) sevkleri açıklandı. Süper Lig'in 30'uncu haftasında oynanan Trabzonspor-Fenerbahçe maçında yaşanan saha olayları nedeniyle Fenerbahçeli Futbolcular Bright Osayi-Samuel, Jayden Oosterwolde, İrfan Can Eğribayat ile Trabzonspor Yardımcı Antrenörü Egemen Korkmaz tedbirsiz olarak PFDK'ye sevk edildi. (İSTANBUL)

Devrilen
araçta
ölüm

SİNOP'un Boyabat ilçesinde devrilen otomobilin sürücüsü öldü, eşi yaralandı. 70 yaşındaki Mehmet Aksoy yönetimindeki otomobil, Çorak köyünde kontrolden çıkarak yol kenarındaki su kanalına devrildi. Kazada yaralananlar hastaneye kaldırılırken sürücü Aksoy, yapılan müdahaleye rağmen kurtarılamadı. (SİNOP)

On gün
sonra ölü
bulundu

URFA'nın Ceylanpınar ilçesinde sağanak nedeniyle taşan dere-den karşıya geçerken sel sularına kapılıp kaybolan Davut Kara'nın, 10 gün sonra cansız bedenine ulaşıldı. Akıntıya kapılan diğer 3 kişi çevredeki lerin suya halat atmasıyla kurtarılrken Davut Kara sel sularına kapılmıştı. Ekiplerin yürüttüğü çalışmalar sonucu 10 gün sonra Davut Kara'nın cansız bedenine ulaşıldı. (URFA)

Kamyonet
yan
yattı

KADIKÖY'de mobilya taşıyan kapalı kasa kamyonet alt geçide çarparak yan yattı. Kazada ölen ya da yaralanan olmazken, kamyonetteki mobilyalar zarar gördü. Polis ekipleri kaza sonrası trafiğin kontrolünü sağlamak için çevrede güvenlik önlemi alırken, yan yatan kamyonet belediye ekipleri tarafından kaldırıldı. (İSTANBUL)

Cezasızlık kadın
cinayetlerini artırıyor

Fotoğraf: KESK

KESK İstanbul Kadın Mec-lisi ve İstanbul Tabip Odası, Bağcılar Eğitim Araştırma Hastanesinde görev yapan Hemşire Sibel Kavil'in aynı hastanede güvenlik görevlisi olarak çalışan Cumali Varan tarafından öldürülmesini protesto etti. Hastane önünde bir araya gelen sağlık emekçileri, kadın cinayetlerindeki cezasızlık politikasına dikkat çekerek "Kadın cinayetleri politiktir" dedi.

'KADINLARIN YAŞAMI
KUŞATMA ALTINDA'

Hastane önünde yapılan açıklamada konuşan Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Bakırköy Şube Eş Başkanı Nezahat Altınsoy Özen, cezasızlık politikasının bir kadını daha aralarından aldığını söyledi. İki gün önce bu hastanede çalışan sağlık emekçisi arkadaşları Sibel Kavil'in yine bu hastanede çalışan Güvenlik Görevlisi Cumali Varan tarafından katledildiğini belirten Özen "Kadınlar her gün işte, sokakta, evde, tanıdığı/tanımadığı erkekler tarafından şiddete uğruyor, öldürülüyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği-

nin en ağır sonuçlarından biri olan kadına yönelik şiddet ülkemizde gün geçtikçe kadınların yaşamını daha fazla kuşatma altına alıyor" dedi. Tüm bunlara karşı devletin önleme, koruma ve etkili soruşturma sorumluluğunu yerine getirmediğini dile getiren Özen "İstanbul Sözleşmesi'nin feshiyle erkek egemen zihniyetin hakim kılınması, sistematik erkek şiddetini daha da tırmandırıyor" dedi.

'İKTİDAR SORUMLULUĞUNU
YERİNE GETİRMİYOR'

Kadın katliamlarına varan kadın cinayetlerinin en önemli nedenlerinden birinin koruyucu ve önleyici tedbirleri hayata geçirme yükümlülüğü bulunan iktidarın sorumluluklarını yerine getirmemesinden kaynaklandığına dikkati çeken Özen, "Siyasi iktidar kadınların ve toplumun tüm haklı itiraz ve protestolarına rağmen İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi başta olmak üzere kadın erkek eşitsizliğini savunan, erkek şiddetini ve ayrımcılığı derinleştiren politikalarla birbiri ardına yaşanan kadın cinayetlerine zemin yaratmaktadır. Erkek şiddeti yargılanmalarında izlenen

Bağcılar'da
katledilen Hemşire
Sibel Kavil'in
arkadaşları görev
yaptığı hastane
önünde bir araya
gelerek "Kadınlar
öldürülürken iktidar
önlem almıyor" dedi.DURUŞMA ÇIKIŞI
EŞİNİ ÖLDÜRDÜ

DIYARBAKIR'da Adem Meşe, mahkemelerinin olduğu boşanma aşamasındaki eşi Sevdâ Meşe ve yanındaki Mehmet Sadiç'i adliye çıkışı takip edip evlerine girerken tabanca ile öldürdü. Eve girmek üzere Sevdâ Meşe ve Mehmet Sadiç'in yanına gelen Adem Meşe ikiliye tabancayla ateş etti. Yaralanan Meşe ve Sadiç olay yerinde hayatını kaybetti. Adem Meşe ise cinayetin ardından kaçtı. (DHA)

cezasızlık politikası, faillere yönelik iyi hal ve haksız tahrik indirimleri, kadın cinayetlerinin artmasında rol oynamaktadır. Bu ülkede kadına yönelik şiddet failleri cezalandırılmıyor, her bir cezasızlık haberi bir sonraki potansiyel faili cesaretlendiriyor. Bir kadını, bir çalış-ma arkadaşımızı daha kaybetmeye sabrımız yok. Bizler biliyoruz ki kadın cinayetleri politiktir" dedi. (İSTANBUL/EVRENSEL)

CENGİZ HOLDİNGE BİLİRKİŞİDEN KÖTÜ HABER

Madende kamu yararı yok!

Fotoğraf: Özer Akdemir/Evrensel

Özer AKDEMİR
İzmir

KAZ Dağı'nda Cengiz Holding tarafından işletilmek istenen altın-bakır madenine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED olumlu kararının iptali için açılan davada bilirkişi raporu belli oldu. Bilirkişiler, maden işletmesinin kamu yararına olmadığını belirten raporlarını mahkemeye sundu.

BİLİRKİŞİ RAPORU
MAHKEMEYE SUNULDU

Çanakkale'nin Bayramiç ilçesi, Hacıbekirler köyü yakınlarındaki Truva Bakır Maden İşletmeleri AŞ tarafından yapılması planlanan Halilağa Bakır Ocağı kapasite artışı, cevher zenginleştirme tesisi ve atık depolama tesisine ilk açılan davada ÇED raporu iptal edilince şirkete Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2009/7 genelgesi uyarınca ikinci bir ÇED olumlu ra-

poru düzenlenmişti. Bu son ÇED raporuna Çan Çevre Derneği, Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği, Ayvalık Tabiat Derneği, Ege ve Marmara Çevreci Belediyeler Birliği ve 91 yurttaş tarafından açılan davada mahkeme tarafından yaptırılan bilirkişi incelemesinin raporu davanın görüldüğü Çanakkale 1. İdare Mahkemesine ulaştı.

BAZI BİLİRKİŞİLER ÇED'İ
'UYGUN' BULDU

Orman, jeoloji, maden, harita ve çevre mühendisliklerinin yanı sıra arkeoloji uzmanının da yer aldığı bilirkişi heyetinin hazırladığı raporda bazı uzmanlar ÇED'in uygun olduğu yönünde görüş belirtti. Ancak özellikle hidrojeoloji, jeoloji ve orman uzmanı olan bilirkişiler, raporlarında maden faaliyetlerinin yüzey ve yer altı sularını olumsuz etkileme potansiyeli bulunması nedeniyle kamu yararına olmadığına dikkat çekerek ÇED raporuna ilişkin olumsuz görüş bildirdiler.

'MADENE GEREKÇE
OLUŞTURULMAK
İSTENİYOR'

- ÇED raporundaki jeolojik ve hidrojeolojik değerlendirmelerin bazı önemli eksikler içerdiği için yeterli görülmediği,
- Açık ocak madenciligiyle sahadan delme, patlatma yoluyla önemli miktarda malzeme alınacağı için dağ, yamaç vb. yok edilerek çukurlar açılacağı,
- Oluşturulan atık döküm sahası, stok ve malzeme depolama sahalarıyla yüzey ve yer altı sularını olumsuz etkileyeceği ve kamu yararı bulunmadığı,
- ÇED raporunda Türkiye'de orman alanları artıyor denilerek maden tahsislerine gerekçe oluşturulmaya çalışılmasının doğru olmadığı,
- Kocaçay'dan su taşıyacak boru hattı gibi olmazsa olmaz parçaları ÇED raporunda yer almamıştır.

GÜNCEL

Kamil Tekin SÜREK
ktsurek@evrensel.net

SEÇİM DERSLERİ

Yoksul halkın taleplerine kulaklarını tıkayan AKP-MHP iktidarının eski oy alma yöntemleri bu seçimde sökmedi. Milliyetçi ve dinci propaganda, beka söylemleri, bel altı yumruk atmalar, yalan, dolan, kumpas, hile, seçim kurullarının hukuksuzlukları, devlet olanaklarının seçim kampanyasında kullanılması, yandaş medya propagandaları, seçmen kaydırmalar vb.

Cumhur İttifakının toplam oyu ancak CHP'nin tek başına aldığı oy kadar oldu. Pazar günü milletvekili ve cumhurbaşkanı seçimi olsaydı Erdoğan'da Cumhur İttifakı da iktidar olamayacaktı.

İyi Parti siyaset sahnesinden silindi. Belki genel başkanını değiştirerek ve yeniden demokrasi söylemine dönerek küçük bir parti olarak bir süre daha faaliyetlerine devam edebilir.

Saadet, Gelecek, Deva partileri de ciddi bir varlık gösteremediler. CHP'nin altılı masada onlara verdiği tavizlerin karşılığı kadar bir etkileri olmadığı açığa çıktı.

Yeniden Refah Partisi, AKP'nin pay dağıttığı çevresi dışında kalan dindar seçmeni toparlamaya başladı. AKP'nin İsrail'e gönderdiği gemiler ve çalmama vaatleri AKP seçmeninden ciddi bir kitlenin Yeniden Refah Partisine kaymasına neden oldu.

DEM Parti, klasik seçmen kaydırmalar, sandık başı hileler ve seçim kurullarının karşı tutumuna rağmen fazla güç kaybetmedi. Oy oranındaki azalmanın nedeni seçmenin çok sayıda il ve ilçede Cumhur İttifakına karşı başta CHP olmak üzere muhalif partilere oy vermesindendi. DEM Parti içindeki KDP ve AKP yanlısı güçlerin etkisi beklendiğinden az oldu. Daha önce DEM Parti ve öncellerine oy veren sol ve sosyalist seçmen bu kez CHP'ye oy verdi ve bu da DEM'in bir miktar oylarını azalttı.

Sol sosyalist bazı partilerin ünlü kişileri aday yapması, milletvekilleri ya da parti başkanını aday göstererek oy sayısını arttırmaya çabaları bir işe yaramadı. Hemen hemen hepsi geçen sene mayıs ayında aldıkları oyun altına düştüler. Seçmenlerinin bir kısmını CHP'ye kaptrdılar.

İşçi sınıfı, emekçiler, gençler CHP'yi tercih etti. Sol ve sosyalist partiler bu kesimlerden beklenen kadar oy alamadılar.

Bütün partiler bu seçim sonuçlarından ders çıkarmak. Ders çıkarma işini doğru yapanlar güçlenecek, yanlış yapan daha da zayıflayacak ya da giderek yok olacak. Bir zamanlar Türkiye kapatılan partiler nedeniyle "partiler mezarlığı" diye anılırdı. Bu mezarlıkta kapatılan partiler kadar kendini kapatan partiler de vardır aslında.

Ne yapmalı?
Belki de Ne Yapmalı kitabını yeniden okumalı.

50 yaş altında
kanser artıyor

DÜNYA genelinde 2050'de 35 milyondan fazla yeni kanser vakasının olacağı öngörülürken, 2022'deki tahmini 20 milyon vakaya oranla yüzde 77'lik artış yaşanması bekleniyor. Kanserlin, dünyada ve Türkiye'de sebebi bilinen ölümler arasında kalp ve damar hastalıklarından sonra ikinci sırada yer aldığını söyleyen Prof. Dr. Muzaffer Sarıyar, 1-7 Nisan Ulusal Kanser Haftası'nda kanseri önleme konusunda önemli bilgiler verdi. Kanserlin bu kadar yaygınlaşmasının sebepleri arasında artan stres, tütün ve alkol tüketimi, yanlış beslenme, işlenmiş gıdalar, sanayileşmenin getirdiği hava kirliliği bulunduğu dikkat çeken Sarıyar "Özellikle 50 yaş altı kanser vakaları son 30 yılda daha da arttı. Kanserle mücadelenin yolu bilinçli beslenme ve tarama programlarından geçiyor. Dünya Sağlık Örgütünün verilerine göre ülkemizde 50 yaş altı kanser vakası oranı yüzde 66'dır" ifadelerini kullanarak kanser vakalarının gençlerde yaygınlaştığını söyledi. (İSTANBUL/EVRENSEL)

Fotoğraf: Pixabay

GÜNLÜK

2 Nisan 2024 Salı / Sayı: 8243

evrensel
Günlük Yaygın
Sürelî Gazete

Bülten Basın Yayın Reklamcılık
Tic. Ltd. Şti. Adına Sahibi:
Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni:
Hakkı Özdağ

Yazı İşleri Müdürü:
İsmail Muzaffer Özkurt

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Gökrem Kınacı

Haber Müdürü:
İsmail Cem Şimşek

Yönetim Yeri: Adres: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL Tel: 0212 909 48 01 Fax: 0212 654 15 04 **Dağıtım:** Turkuvaaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. Banka Hesap No: Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti. **TEB Yeşilköy Şubesi IBAN:** TR83 0003 2000 0540 0000 2600 57

Ankara: (Birkan Bulut) Karanfil Sokak, No: 11/16 Kızılay Tel: (0312) 4194480 Faks: 4194483 **İzmir:** (Özer Akdemir) Oğuzlar Mah. Gaziler cad. No: 133 D:701 Kapılar Tel: (0232) 4457020 Faks: 4845755 **Adana:** Cemal Gürsel Caddesi Ali Hikmet İş Hani Kat:2 No: Tel-Faks: (0322) 3631016 **Almanya/Köln:** (Serdar Derventli) Tel: (0049) 2215108970-71 / 2219131271 Faks: 2219131269 **Fransa/Paris:** (Yıldız Eren) Tel: (0033) 148240473 Faks: 142469227 **İngiltere:** Tel: (0044) 2072758440 Faks: (0044) 2072757245 **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.33 Kısıkköy, Menderes/İzmir

günlük **evrensel**'i bayinizde bulamıyorsanız

Bayinin unvanını ve bayilik numarasını dağıtım servisimize bildirin, gazetenizi bayinize ulaştıralım.

0 212 909 48 01

dagitim@evrensel.net

KISA... KISA

Kamyon refüje çarptı

Fotoğraf: DHA

MALATYA'da öğle saatlerinde Akçadağ ilçesine bağlı Tataruşağı Mahallesi yakınlarında meydana gelen kazada İ.K. yönetimindeki kamyon refüje çarparak devrildi. Kazada kamyonunda bulunan Mehmet Çil hayatını kaybetti, İ.K. yaralandı. Yaralı şoför Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesine kaldırılırken, kaza ile ilgili soruşturma başlatıldı. **(MALATYA)**

Şoför otobüsü terk etti

OSMANGAZİ'de Emek-Atatürk Caddesi hattında yolcu taşıyan, BURULUŞ'a ait özel halk otobüsü şoförü, durakta inmek isteyen bir yolcuya kapıyı açmadı. Bunun üzerine yolcular ile şoför arasında tartışma çıktı. Şoför, kendisine tepki gösteren yolculara hakaret etti. Bir süre sonra, yol kenarına çektiği otobüsten inen şoför, küfrederek uzaklaştı. **(BURSA)**

Sahte tapu sattı

Fotoğraf: DHA

ELMALIK köyünde 7 dönüm tarlası bulunan E.H, tapu dairedesine gelen 'satış randevusu' mesajı sonrası polise gitti. H.K'nin arazi sahibi adına sahte kimlikle banka hesabı açtığı, araziyi alan kişinin de bu hesaba 2 milyon TL havale yaptığını belirlendi. 28 Mart'ta tapu dairedesine giden ekipler H.K'yi yakaladı ve tutukladı. **(YALOVA)**

Bakım servisinde yangın

Fotoğraf: DHA

KEPEZ ilçesi Şafak Mahallesi Yeni Sanayi Sitesi'nde yer alan otomobül tamir bakım servisinin ekisi 2'nci katında yangın çıktı. Öğle yemeği arasına giden servis çalışanları ekisi 2'nci kattan duman yükseldiğini görünür duruma 112 Acil Çağrı Merkezi'ne bildirdi. İhbarla bölgeye çok sayıda ekip sevk edildi. Yangında can kaybı yaşanmazken maddi hasar meydana geldi. Ekipler, yangının çıkış nedeniyile ilgili çalışma başlatıldı. **(ANTALYA)**

ÜLKENİN SİYASİ HARİTASINI DEĞİŞTİRECEK ÖNEMDE BİR YEREL SEÇİM!

Önceki gün akşam saatlerinde sona eren yerel seçimde oluşan Türkiye'nin yeni siyasi haritası:

22 yıldır CHP'nin kıyılara sıkışmaktan kurtulup, son yıllardaki popüler söylemler üstündeki "yüzde 25'lik cam tavanı" kırıp iç Ege, İç Anadolu ve Karadeniz'de uzun zamandır seçim kazanmadığı illerde kazandığı, İstanbul, Ankara ve İzmir'de, diğer büyük şehirlerde her biri şehir büyüklüğünde ilçelerde başan sağlayarak 11'inci parti olduğunun,

Birakalım Erdoğan'ın çitayı İstanbul ve Ankara'yı CHP'den kurtararak yerel seçimi muhalefetin tabutuna çakacağı son çivi olarak kullanmaya amaçlarken, AKP'nin iç ve kuzeydoğu Anadolu'ya sıkışan bir partiye dönüştüğünün ve seçim sonuçlarının AKP için çok ağır ve yıkıcı olduğunun,

DEM Parti'nin ağır baskı altında olmasına ve seçim süreci boyunca da Cumhuriyet İttifakı tarafından şeytanlaştırılma gayretlerine, "Çözüm sürecinin yeniden başlatılacağı"na, şimdiye kadar görülmemiş biçimde bazı bölge il ve ilçelerine sahte seçmen taşımaya varan girişimlere karşın 10 yıldır kayyumla yönetilen il ve ilçeleri geri alarak, kayyum ve kayyum politikasını çöktürdüğünün,

YRP'nin, klasik seçim ölçülerine göre bir zafer kazandı ama bu zafer siyasi İslamcılığın büyük kaybettiği bir dönemde bir "Pyrus zaferi" olmayı aşamayacak bir zafer olduğunun,

MHP'nin sekiz belediye kazanmış olmasına rağmen genel seçimde aldığı oyun yansıması bile alamadığının, dolayısıyla kaba milliyetçiliğin sadece oy değil önemli ölçüde itibar da kaybettiğinin,

"Ya tarih yazacağız ya tarih olacağız" diyerek 14 Mayıs seçim yenilgisinin baş sorumlusu olan Akşener ve İYİP'in yerel seçimin asıl kaybedenlerden olduğunun, dahası Akşener'in aktif siyasetten çekileceğini, partisinin de bir geleceğinin olmadığına haritasıdır.

Kısacası 31 Mart 2024 yerel seçimi, bir yerel seçimdir. Erdoğan ve iktidarının sözcüleri, "Ne var

HABERİN İÇİNDEN
İhsan Çaralan
caralan@evrensel.net

Fotoğraf: MA

canım bu yerel seçim" diyerek uğradıkları hezimet geçiştirmeye çalışacaklardır. Ama bu yerel seçimin gerek AKP-MHP merkezli Cumhuriyet İttifakına vurduğu ağır darbe gerekse ülkemiz siyasetinin tek adam rejimi tarafından çok dar bir köşeye sıkıştırılmışlığının dayanaklarını çökerten gelişmelerin önünü açması nedenle herhangi bir genel seçimden de çok daha fazla siyasi sonuçlara yol açabileceğini söylemek yanlış olmaz.

SEÇİMİN MEŞRUIYETİ TARTIŞMASINDAN REJİMİN MEŞRUIYETİNİ TARTIŞMAYA AÇACAK BİR SEÇİM!

Tek adam rejiminin gerek dünya gerekse ülkemizde "meşruiyetinin" tek dayanağı, her şeyin başı olan Cumhurbaşkanının seçime gelmesiydi. Erdoğan bunu bildiği için seçimi kazanmayı değil "götürmeyi" esas alıyordu. Nitekim son yerel seçimde sahte oluşu açıkça belli olan araçları kullanmaktan ve seçmen taşımaya kadar varan girimlerden imtina etmedi.

Bu da 7 Haziran 2015 seçimi sonrasındaki hemen bütün seçim ve referandumların ve seçimlerin meşruiyetini tartışılır hale getirmişti.

Nitekim bu son yerel seçimde önceki seçimleri

bile aratacak ölçüde tehdit, şantaj, sahte araçlar kullanıldı ve bazı il ve ilçelere dışarıdan sahte oy seçmenler taşındı.

Dahası tek adam yönetiminin seçimi fiilen adil bir seçim olmaktan bu ölçüde çıkarmasına karşın aldığı ağır yenilgiyle birleşmesi seçim sonuçlarıyla iktidarın meşruiyeti arasındaki ilişkiyi daha bir görünür hale getirmiştir.

Yerel seçimde ortaya çıkan sandık sonuçlarının AKP'nin artık 2'nci parti olduğunu ortaya koyması, "Oy vermeye hizmet gelmez" demesi Cumhuriyet İttifakı oylarının toplamının bile yüzde 40'lara gerilmesi ve yukarıda sözünü ettiğimiz haritanın kazandığı siyasi renk, üstelik sürecin tek adam rejimine destek veren odakların girdikleri mecrada aşağı doğru düşmeye devam edeceğini dönemin asıl gerçeği olması, seçimlerin meşruiyeti tartışmasını "İktidarın meşruiyeti" tartışmasına çekecek mahiyettedir. Daha oy sayımı bitmeden, dün "Önümüzdeki dört yıl seçim yok" diyerek tek adam yönetimine çanak tutanların bile "erken seçim"den söz etmeye başlaması bu tartışmayı önümüzdeki günlerde iktidar için bir meşruiyet tartışmasına dönüştüreceğinin işareti olarak görmek yanlış olmaz.

Biliyoruz ki hele de söz konusu olan sınıflar

mücadelesi alaniysa kendiliğinden gelişmeler önemlidir ama bir yere kadardır. Bu yüzden de seçimin sonuçlarının yol açacağı gelişmeler kendiliğinden sonuna kadar varmaz. Dahası devlet gücünü elinde tutan tek adam yönetiminin seçimin kendi cenahında yol açtığı yıkımı bir biçimde tamir ederek işler yenden yoluna koyabilir. En azından yığınlarda böyle bir algı oluşturabilir. Bu yüzden de gerek mevcut düzen muhalefetin gerekse demokrasi güçlerinin bundan sonrası için nasıl bir mücadele örgütleyeceği yukarıda söylenenlerin tek adam rejimine karşı mücadelenin ilerlemesi bakımından belirleyici olacaktır.

YAPTIKLARI YAPACAKLARININ GARANTİSİDİR!

Seçim sonuçları karşısında Cumhuriyet İttifakının İBB Adayı Murat Kurum, "Allah bahkimizi açık etsin. Milletimizin sandıktaki iradesini bir milat olarak kabul edip eksiklerimizi gidermek için sahada olmaya devam edeceğiz", Erdoğan ise "Kardeşlerim sandıklar kapanmış millet iradesi tecelli etmiştir. Biz de bu seçimin neticelerini değerlendirip öz eleştirimizi yapacağız" diyerek karşıladi.

Ne kadar demokratlar değil mi?

Açık ve gizli Erdoğanofil liberaller bu açıklamaları, "Bakın Erdoğan, seçimden ders almış, bundan böyle yasadızlık, hukuksuzluk yapamayacak. Demokrasinin, özgürlüklerin geliştirileceği bir döneme giriyoruz" demeye başladılar bile.

Ancak Erdoğan'ın ülke ekonomisini getirdiği bataktan çıkmada Mehmet Şimşek'e verdiği yetkiyi sürdüreceğini söylediği dikkate alındığında, hak talip eden, özgürlük ve demokrasi talebiyle sokağa çıkanlara, tek adam rejiminin uygulamalarına tepki gösterenlere karşı elinden geleni arkasına koymayacağı besbellidir. Erdoğan'ın söylemiyle yaptıkları arasındaki farkı unutmamalıyız. Çünkü yaptıkları yapacaklarının garantisidir!

Bu yüzden de önümüzdeki dönem halklar, seçimde ortaya koyduğu tavırlar her gün haklarına ve taleplerine sahip çıkıp birleşerek ilerletmek zorundadır. Aksi halde devletin büyük gücünü pervasızca kullanmaktan çekinmeyecek yönetim karşısında kazandıklarını kaybetmek çok zaman almayacaktır. Ki önümüzdeki günlerde bunu daha çok tartışacağız.

Filistin İçin Bin Genç: Bu soykırımın suç ortakları olarak anılacaksınız!

Eylem NAZLIER
İstanbul

Filistin İçin Bin Genç, İsrail'le ticari ilişkisi olan AKP ve yerli sermayeye dikkat çekmek için son zamanlarda yaptıkları eylemlerle adlarını duyurdu. Kimi zaman AKP mitinglerinde kimi zaman İsrail'le ilişkisi olan şirketlerin önünde yaptıkları eylemlerle taleplerini haykıran Filistin İçin Bin Genç, "İsrail'le ticareti kes, Filistin halkına ihanetten vazgeç" diyor. Filistin İçin Bin Genç adını Evrensel'e konuşan Zehra Nur Aslaner AKP'nin ve yerli sermayenin İsrail'le ticareti sürdürmesine tepki göstererek, "Bu kirli ticareti sonlandırmadığımız durumda markalarınız boykot edilmeye, hisseleriniz değer kaybetmeye devam edecek ve tarihte bu soykırımın suç ortakları olarak anılacaksınız" dedi.

‘TÜRKİYE İLE İSRAİL ARASINDAKİ İLİŞKİ BİLİNİYOR’

İsrail'le yapılan ticari ilişkilere tepki göstermek için yaklaşık 3-4 ay önce bir grup gencin bir araya geldiğini anlatan Aslaner, "İsrail'le bütün ekonomik ve diplomatik ilişkilerin kesilmesine ilişkin halkları sokağa çıkmaya davet ediyorlardı. Türkiye'de de çok büyük kitlesel eylemler gerçekleşti. Ama bu eylemleri hükümete yakın STK'ler yaptı. Hatta MÜSİAD gibi aslında İsrail'le bizzat ilişki içerisinde olan dernekler tarafından düzenlendiğini gördük. O yüzden bu eylemlerin hiçbirinin ana talebi İsrail ilişkilerinin kesilmesi gibi bir şey olamıyordu. Çünkü bu tür sloganlara zaten izin verilmiyordu ve halk Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin ne kadar güçlü olduğunu bilmiyordu" dedi.

İsrail ve Türkiye ilişkisinin kesilmesi talebini yükselten gruplar olsa da bunların kitleselleşemediğine dikkat çeken Aslaner, "Farklı grupları bir araya getirebilecek, sürekli bir eylemlilik halinde olabilecek, sokağa çıkmaktan veya daha radikal eylemlerden kaçınmayacak bir grup oluşturmak istedik ve bu sebeple bir gençlik hareketi kurmuş bulunduk. İsrail'le ticari ilişkileri araştırarak bir ekibimiz var. Bu ekibin araştırdığı, verilerle ortaya koyduğu, İsrail'le ticareti

Filistin İçin Bin Genç adına Evrensel'le konuşan Zehra Nur Aslaner, iktidara ve sermaye gruplarına İsrail'le ilişkiyi kesme çağrısı yaptı.

Fotoğraf: Eylem Nazlier/Evrensel

olan şirketlerin önünde eylemlerimizi gerçekleştireyoruz. Hani ana eksen antiemperyalist, antikapitalist, İsrail'le ilişkisi olan sermayeye karşı bir cephe oluşturmak" diye konuştu.

‘SERMAYE VE HÜKÜMETİ TEŞHİR EDECEĞİZ’

"İsrail'le ilişki içerisinde olan her şirketin önüne gitmeye devam edeceğiz" diyen Aslaner, "Bunun yanında elbette ki sermayedarları destekleyen onunla bir göbek bağı içerisinde olan iktidara karşı, her alanda her meydana ilişkisi olan her şirket önünde bu çağrıyı yükseltmeye devam edeceğiz. Sermaye ve İsrail'le iş birliği içerisinde olan hükümet karşısındaki duruşumuzu korumaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

‘İKTİDARIN SERMAYEYİ NASIL KORUDUĞUNU GÖRMÜŞ OLDUK’

Tek taleplerinin İsrail'le ilişkilerin kesilmesi olduğunu söyleyen Aslaner, eylemlerini şöyle anlatıyor: "Birçok insan Türki-

ye-İsrail ilişkisinden aslında çok rahatsızdı öncesinden. İlk başlarda yapılan haberlerin yalan olduğuna dair birtakım argümanlarla çürütülmeye çalışılsa da gün yüze çıktı. Halkın buna yönelik çok büyük tepki gösterdiğini görüyoruz şu aralar. Biliyoruz ki Filistin direniş örgütlerinin çağrısı budur. Hiçbir ekonomik anlaşmanın şu an bizim gözümüzde bir değeri yoktur. Ne kadar müdahale etmeye, sesimizi kısımaya çalışırlarsa çalışsınlar, biz bir şekilde bu talebi yükseltmeye ve bu çağrıyı yaygınlaştırmaya devam edeceğiz. Bu mücadeleli toplumsallaştırma yolundaki eylemlerimize devam edeceğiz. Eylemlerimiz destek görüyor. Polis müdahalesi insanları ilk başlarda kriminalize edebilecek bir unsurken şu an tam tersine insanlar, gözaltına alınmazsa tepkilerini yükseltiyorlar. Aslında iktidarın, devletin nasıl sermayeyi koruduklarını daha iyi görebilmiş oluyorlar. O yüzden son zamanlarda özellikle eylemlerimize olan desteğin arttığını söyleyebilirim. Zaten gittikçe de bize başvuru yapanların sayısı da artıyor"

‘KÜRESEL BİR AMBARGO UYGULANMALI’

Kişilerin yaptığı boykotun yeterli olmadığına da değinen Aslaner, "Önemli olan aslında İsrail'i besleyen damarı kesmek. Eylemler örgütleyerek Filistin adına çok önemli bir şeyler yapıyor gibi görünmek istiyorlar. Ama biz tepkinin kendi hayatını devam ettirmekte olan insanlara yönelikmesinden daha çok sermaye gruplarına, İsrail'le ticari ilişkilerini kesmeyenlerin o ekonomik çarkına bir çomak sokmak gerektiğini düşünüyoruz. Boykotların önemli bir yeri olsa da bizim, büyük bir eylemlilik sergilememiz gerek. Bugün bir keseriz, bir başka ülkedeki, bir başka Arap devletindeki halk kendi hükümetine baskı yapar ve oradaki ilişkileri keser, Avrupa ülkeleri bu şekilde ilişkileri keser ve küresel ambargo yolundaki bu adımlardan birisini atmış oluruz" dedi.

İktidarın da sürekli ağzından Filistin'i düşürmemesinin sebebine değinen Aslaner şunları söyledi: "Sermaye gruplarının İsrail ile ne kadar güçlü bir bağı olduğunu biliyoruz ve ağzından Filistin'i düşürmeme sebepleri bu. Onların ekonomik ilişkilerini hedef aldığımızda bu onların çıkarlarını tehdit ediyor, ceplerine giren paranın azalmasına neden oluyor. Bu yüzden polis gücü, polis şiddeti bu noktada sermayeyi korumak durumunda sarf ediliyor ve bizimle aslında Filistin için gerçekten bir şeyler yapmaktan isteyen gençleri gözaltına alıyorlar. Buradaki önemli nokta halkın tepkisini buraya çekip, bu tepkiyi kitleselleştirip hükümete bir baskı oluşturmak. Ve artık onların sesini kısımayacağı kadar toplumsallaştığımızda sermaye ve İsrail arasındaki ilişkiyi kesmek nihayetinde bizim amacımız."

‘BU TİCARETİ SONLANDIRIN’

İktidara ve sermaye gruplarına seslenen Aslaner, "Kinamayı bırakın, ilişkiyi kesin. Miting değil, icraat yapın ve bu sevkıyatı durdurun. Aksi halde halk nezdinde tüm itibarınızı kaybedeceksiniz. Aksi halde markalarınız boykot edilmeye, hisseleriniz değer kaybetmeye devam edecek ve tarihte bu soykırımın suç ortakları olarak anılacaksınız. Ne aldığınız ihracat ödülleri, ne işgalciden edindiğiniz dolarlarla inşa ettirdiğiniz camiler, okullar sizi bu utançtan, bu suçtan kurtaramayacak" ifadelerini kullandı.

KESK 1 MAYIS ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

‘Bu düzen böyle gitmez’

KESK İstanbul Şubeler Platformu İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü 1 Mayıs’a bir ay kala yaptığı basın açıklamasıyla çalışmalarına başladığını duyurdu. Açıklamada “Açlığa, işsizliğe, güvencesizliğe karşı bu düzen böyle gitmez demek için yan yana gelelim” denildi.

Eğitim Sen 3 No’lu Şube binasında yapılan açıklamada konuşan Eğitim Sen 3 No’lu Şube Başkanı Hüseyin Tosun, yurttaşların her gün biraz daha yoksullaştığını söyledi. Tosun, “İşsizlik günbegün artmakta, hayat pahalılaşmakta, emeğin değeri giderek azalmaktadır. Bugün yoksulluk sınırı 55 bin TL iken, kamu emekçilerinin ortalama maaşı 35 bin TL’dir. İstanbul’da kiralar hemen hemen bir memur maaşına ulaşmış; barınmak, geçinmek, sağlıklı beslenmek imkansız bir hal almıştır. Derinleşen ekonomik kriz, artan işsizlik ve hayat pahalılığı içinden çıkılmaz bir soruna dönüşmüştür. Zamlar ve alım gücündeki erime, hayatı yaşanılmaz kılmış, asgari düzeyde yaşamak bile lükse dönüşmüştür. Halk işsizlikle, aç-

Fotoğraf: Evrensel

lıkla, yoksullukla, artan borçlarla, savaş politikaları, deprem ve maden facialarıyla mücadele ederken ülkemizin tüm kaynakları bir avuç ayrıcalıklı zümre ve patronlar için seferber edilmektedir” dedi.

Ülkede kadınların, gençlerin, kadın cinayetlerine tacize ve tecavüze ses yükselttiğini söyleyen Tosun, “Kadınlar toplumsal cinsiyete dayalı

şiddete ve mobbinge karşı duruyor, eşit işe eşit ücret talebiyle seslerini duyurmaya çalışıyor. Gençlik, atanan kayyum rektörlere, barınma sorununa, yemekhane zamlarına ve faşist saldırılara karşı hakları, gelecekleri ve özgürlükleri için sesini yükseltiyor. İşçiler, emekçiler, iş ve ücret güvencesini ortadan kaldıran taşeronlaşmaya karşı güvenceli iş ve in-

sanca yaşam mücadelesi veriyor; sendika tercihi gasbediliyor, sendikacı olduğu için işten çıkartılıyor. El ele, kol kola yürümeli; birlikte örmeliyiz mücadele hattını. Açlığa, işsizliğe, güvencesizliğe karşı bu düzen böyle gitmez” diye konuştu. Açıklamada ayrıca 1 Mayıs’ın Taksim’de kutlanmasının yasaklanmasına tepki gösterildi. (İstanbul/EVRENSEL)

Açlık sınırı 16 bin 793, yoksulluk sınırı 54 bin 700 TL

Fotoğraf: Freepik

TÜRKİYE İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (Türk-İş) açıkladığı verilere göre mart ayında dört kişilik bir aile için açlık sınırı 16 bin 793, yoksulluk sınırı 54 bin 700 TL’ye çıktı.

Türk-İş’in araştırmasına göre Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı

(açlık sınırı) 16 bin 793 TL’ye, gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 54 bin 700 TL’ye yükseldi.

Bekar bir çalışanın ‘yaşama maliyeti’ de aylık 21 bin 831 TL’ye çıktı. (EKONOMİ SERVİSİ)

İSTANBUL’UN ENFLASYONU YÜZDE 72.25

İSTANBUL Ticaret Odası (İTO) mart ayı enflasyon verilerini açıkladı. Şubatta yüzde 76.58 olan İstanbul’un yıllık enflasyonu, martta yüzde 78.25’e yükseldi.

2024 yılı mart ayında İstanbul’da; perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçim İndeksi bir önceki aya göre yüzde 3.93, toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları İndeksi ise yüzde 3.78 oranında arttı. Mart 2024’ta perakende fiyatlarda bir önceki aya göre; giyim harcamaları grubunda yüzde 8.96 artış oldu.

HAYATINI KAYBEDEN 15 YAŞINDAKİ KURYENİN BABASI:

Bir hayatın cezası 6 yıl olur mu?

Samed Aydın SUN

KAYSERİ’de kuryelik yapan Mehmet Akif Zengin’in (15) elektrikli bisikletine çarparak ölümüne neden olan ehliyetsiz sürücü Ege Demirci’nin (25) ‘iyi hal’ indirimi ile 6 yıl 3 ay hapis cezası almasına tepki gösteren baba Hacı Zengin, “168 kilometre hızla oğluma çarpıp, arkasına bile bakmadan geçip gidiyor. Çarpma sesi ile en azından frene basıp, gazdan ayağını çekmesi lazım. Hiçbir şekilde, en ufak tepki vermeden geçip gidiyor. Bu bir kaza olabilir mi?” dedi.

Olay geçen yıl 25 Haziran’da saat 00.30 sularında Sivas bulvarının 15’inci kilometresinde meydana geldi. Ege Demirci yönetimindeki otomobil, çığ köftçide kurye olarak çalışan Mehmet Akif Zengin’in kullandığı elektrikli bisiklete çarptı. Zengin hayatını kaybetti, gözaltına alınan Demirci, ‘Taksirle ölüme neden olma’ suçundan tutuklandı. Bilirkişi raporunda asli kusurlu olduğu vurgulanan Ege Demirci hakkında Kayseri 1’inci Ağır Ceza Mahkemesinde dava açıldı. Karar duruşmasına sanık Demirci, Zengin’in babası Hacı Zengin, annesi Yeter Zengin ve taraf avukatları katıldı.

‘BU BİR KAZA DEĞİL, CİNAYETTİR’

Şikayetçi olduğunu söyleyen baba Hacı Zengin, “Bilinçli taksir değil, kastla hareket etmiştir. Bu bir kaza değil, cinayettir. En ağır şekilde cezalandırılmasını istiyorum” dedi. Anne Yeter Zengin ise her gün gözyaşı döküğünü söyleyerek, “Benim oğlum geri gelmeyecek. En ağır şekilde cezalandırılсын” diye konuştu. Son sözü sorulan

sanık Ege Demirci de “Keşke böyle olmasaydı, çok pişmanım” dedi. Mahkeme heyeti, Demirci’yi ‘Bilinçli taksirle ölüme neden olma’ suçundan 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı. Heyet ardından ‘iyi hal’ indirimi uygulayarak ceza 6 yıl 3 aya düşürerek tutukluluk halinin devamına karar verdi.

DHA’ya konuşan baba Hacı Zengin, “Kazayı telefon ile haber aldım. Kazaya karışan kişi ehliyetsiz, herhangi bir sorumluluğu olmayan ve orada yarış yapan birisi. Kaza sırasında üç araç yarışıyor. İşin en acı tarafı da o yarışlar hâlâ cumartesi günleri orada yapılmaya devam ediyor. Oğlum da cumartesi günü yapılan bir kaza sonucu hayatını kaybetti. Mahkeme sonuçlandı ancak bu bir kaza değildi. Bu direkt cinayetti. Benim oğlum geri gelmeyecek. Ancak başka anaların, babaların yüreği yanmasın. Başka Akifler gitmesin diye uğraştık ama istediğimiz sonucu alamadık. Karar bizi kesinlikle memnun etmedi. Bir cinayetin cezasının bu olmaması lazım. Yatacağı süre belli zaten. Karara itiraz ettik. Adalet bekliyoruz. Benim oğlum 15 yaşındaydı. Bir hayata, 6 yıl ceza olur mu? Sırf kendi egosunu tatmin etmek için yarış yapan birinin çarpması sonucu oğlum hayatını kaybetti. 168 kilometre hızla oğluma çarpıp, arkasına bile bakmadan geçip gidiyor. Çarpma sesi ile en azından frene basıp, gazdan ayağını çekmesi lazım. Hiçbir şekilde, en ufak tepki vermeden, geçip gidiyor. Bu bir kaza olabilir mi? Bu olay, sadece benim yarım ve egom her şeyden önemli; bir Akif değil de bin Akif de hayatını kaybetse hiç önemli değil demektir” dedi. (Kayseri/DHA)

Mehmet Akif Zengin ve babası Hacı Zengin (Fotoğraf: DHA)

KARŞI
AKADEMİ
Arif KOŞAR
 marifkosar@gmail.com
31 MART SEÇİMLERİ:
ÇÖZÜLME Mİ, KİSMİ
YENİLGİ Mİ, ZAFER Mİ?

14-28 Mayıs seçimlerinin üzerinden henüz bir yıl bile geçmeden ülkenin siyasi haritası önemli ölçüde değişti. Kırmızılar arttı. Turuncular azaldı. Morlar yerini korudu, kayyumları kovdu.

Peki, bu bir yıl içinde ne oldu da tablo değişti? Ne değişti de bu sefer muhalefet kazandı?

Görünen köy kılavuz istemez. Neyin değiştiği ortada. Evet, 14-28 Mayıs seçimlerine de yüksek enflasyon ortamında gidilmişti. Ancak... Asgari ücret yükselmiş, emekli maaşları hemen seçim öncesinde 7 bin 500 TL’ye çıkarılmıştı. “Seçim kaybetsek de yokum” diyen Erdoğan, EYT mücadelesi karşısında “Dik duramamış, eğilmiş”, tükürdüğünü yalamıştı. Taşra acı reçeteyi henüz yeterince tatmamıştı.

Son bir yılda ise olan oldu. Ekonominin gerçekleri kendini dayattı. Döviz girişine bağımlı, düzenli cari açık veren, ucuz iş gücüyle ihracata dayalı bir ekonomide -köklü bir dönüşüm öngörülmediği sürece- “yerli-millî”, “asırı millî” ya da “en millî” “ekonomi modeli”nin sürdürülme şansı yoktu. Sürdürülemedi. Benzetmek gibi olsun, Eski Başkan Demirel’in dediği gibi 70 sente muhtaç kalarak IMF’siz IMF programına geçildi. Mehmet Şimşek ülke ayırt etmeksizin “sıcak para” dilendi. Et, süt, yağ kuyrukları geceden dizildi. Enflasyonun yanına yükselen işsizlik eklendi. Yandaş medyanın da belirttiği gibi emeklilerin -ve emekçilerin- tepkileri sandığa yansdı.

Siyasal tablo değişti. AKP ilk kez birinci parti olamadı. Peki, bu AKP’de bir çözülüş anlamına geliyor mu? Yoksa, bir süre sonra tekrar toparlayabileceği kısmi bir yenilgi mi?

AKP’nin bir çözülüş yaşadığı açık. Farklılaşan iktisadi ve siyasi motivasyonlarla inşa ettiği, Erdoğan’ın “karizmatik” önderliği ile sürekli harçladığı siyasal hegemonya bir daha toparlanmasa zor biçimde sarsıldı. Hegemonya elbette hiçbir zaman mutlak değildi, toplumun yarısını ancak kapsayabilmişti. Lazım olduğunda demokrasi, açılımcı, liberal demok-rattı; gerektiğinde milliyetçi, muhafazakâr, dinci, otoriterdi.

Siyasal İslamcılığın iktidarda kalmasında din, muhafazakârlık, “Türklük sözleşmesi” gibi “kısmen doğru” analizler öne çıkmışsa da bütün bunların üzerinde yükseldiği sosyoekonomik zemin bir süredir değişiyor. Bu nedenle çözülüş istisnai değil bir güzergah niteliğinde. AKP’nin siyasal söylemindeki çelişkilerin dikkat çekisi esasen bununla ilgili. İsrail’in Filistin’e önceki saldırıların-da ticaret hiç kesilmedi ve hep vurgulandı. AKP’ye güç veren sosyoekonomik zemininin çözülmesi ile, ancak bu sefer, “İsrail’le ticaret” bir kopuş dinamiği haline geldi.

Değişen zemin şu: 2001 krizi sonrasında, kemer sıkma ve özelleştirme programlarına rağmen, AKP oldukça elverişli uluslararası koşullarda iktidarda kaldı. Gelişmekte olan diğer ülkelerin yanı sıra Türkiye’ye ucuz ve bol döviz akışı gerçekleşti. Bu da düşük faiz ve enflasyonu mümkün, cari açığı sürdürülebilir kıldı. İthal ürünler görece ucuzdu. Konut ve tüketici kredilerine erişim kolaylaşmıştı. Sosyal yardım mekanizması işleyebilirdi.

İşin ilginç, AKP iktidarlarında reel ücretler düşmüş, güvencesizlik artmış, kamu hizmetleri piyasaya açılmış, emekçiler borç batağına sürüklenmiş, sendikal örgütlenmeler dağıtılmış; kısacası işçi sınıfı ve emekçilere yönelik en büyük saldırı dalgası hayata geçirilmişti. Ancak bu yılların özgünlüğü tüm bu saldırıların bir tür tampon mekanizmasıyla (kolay borçlanma, düşük faiz, sosyal yardım) birlikte gerçekleştirilmesiydi.

Bu tamponlar 2013 sonrasında adım adım ortadan kalktı ya da zayıfladı. ABD Merkez Bankası FED’in politika değişimiyle ucuz ve bol döviz devri son buldu. 2021-23 girişimi ellerinde, enflasyon halkta patladı. Kemer sıkma programına dönüldü. Bunun sonuçları vardı ve 31 Mart seçimlerinde görüldü. İşte, AKP’nin çok boyutlu ama hep gedikli siyasal hegemonyasını ayakta tutan bu sosyoekonomik zemin, bugün ayakların altından kayıp gitmekte. Dolayısıyla süresi, biçimi, geri dönüşleri bilinemez ama çözülüşü baki.

Kocaeli’de su tankı
fabrikasında yangın

KOCAELİ’nin Çayırova ilçesinde, plastik su tankları üreten fabrikada çıkan yangın bitişindeki galvaniz fabrikasının ofis bölümüne sıçradı. Yangın, itfaiyenin yaklaşık 1 saatlik müdahalesi sonucu söndürüldü.

Yangın, dün sabah saatlerinde Çayırova ilçesi Marmara Caddesi üzerinde bulunan Marmara Geri Dönüşümcüler Sitesindeki plastik su tankları üreten fabrikada meydana geldi. Bilinmeyen sebeple başlayan yangın, bitişğinde bulunan galvaniz fabrikasının ofis bölümüne sıçradı. Çevredekilerin ihbarı üzerine bölgeye çok sayıda itfaiye, sağlık ve polis ekibi sevk edildi. İtfaiyenin yaklaşık 1 saatlik müdahalesi sonucu yangın söndürüldü. Yangında galvaniz fabrikasının ofis bölümü tamamen yandı. Plastik su tankları üreten fabrikada ise hasar meydana geldi. Can kaybının yaşanmadığı yangının çıkış nedeninin belirlenmesi için inceleme başlatıldı. (Kocaeli/DHA)

SERMAYE SALDIRIDA 'DOZ ARTIRIMI' İSTEDİ

Türkiye seçimleri geride bıraktı. TÜSİAD başta olmak üzere patron örgütleri vergi, kamu harcamaları ve ücretler başta olmak üzere emeğe karşı süren sermaye programında dozu artırmak istediğini açıkladı. Kemer sıkma programında IMF garantörlüğü istendi, Şimşek TÜSİAD ile aynı ağızdan konuştu.

Türkiye'de 31 Mart pazar günü yapılan seçimlerin ardından patron örgütleri art arda açıklama yaptı. TÜSİAD ve TÜRKONFED emeğe karşı daha sert bir sermaye programına işaret etti. AKP'li Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açıklamaları da TÜSİAD açıklaması ile paralel oldu. TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu Direktörü Selva Demiralp ise kemer sıkma programına 'IMF' garantörlüğünde devam edilmesi gerektiğini savundu.

Patronlar seçimlerin sona ermesinin ardından hükümete taleplerini sıraladı. Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneğinden (TÜSİAD) yapılan yazılı açıklamada, mahalli idareler genel seçimlerinin sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler yer aldı.

TÜSİAD tarafından yapılan değerlendirmede, "Başta afet yönetimi olmak üzere tüm konularda merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında iş birliğinin güçlendiği bir dönem olmasını temenni ediyoruz. Yerel seçimlerin ardından ekonomimizi, demokrasimizi ve hukuk sistemimizi güçlendirecek yapısal reformlara hızla odaklanarak el birliğiyle çalışmalıyız" denildi.

YAPISAL REFORM TALEBİ EMEĞE ALEYHİNE

TÜSİAD tarafından önerilen yapısal reform paketinde emeklilik sisteminde düzenleme, kıdem tazminatının uygulamadan kaldırılması, teşvik paketlerinin 'seçici' uygulanması, şirketlerden alınan verginin düşürülmesi, banka ve sigorta vergisinin kaldırılmasını içeren öneriler bulunuyor.

İKTİDARA 'İRTİFA KAYBETMEYİN, IMF İLE YOLA DEVAM EDİN' MESAJI

TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu Direktörü Selva Demiralp, "Seçim sonrası AKP'nin yaşadığı irtifa kaybı uygulanan politikaları gevşetebilir. Yok eğer programdan hiç taviz vermeden yola devam edeceğiz deniyorsa o zaman IMF'ye gitmeme ısrarı son bulur mu?" dedi.

Seçimin ardından BloombergHT'ye değerlendirme yapan Demiralp, "Seçimin acı reçeteden rahatsızlığının yavaş yavaş başladığını gördük. Ak Parti nezdinde 'Acaba gevşesek mi' sorusunu beraberinde getireceğini düşünüyorum. Ama Cumhurbaşkanı'nın konuşmasında zaten seçimden önce ekonomi yönetimine desteğini ifade etmişti. 'Yola devam edeceğiz' mesajı olarak algılanabilir. Ekonomi yönetiminin hedeflediği yüzde 36. Buradan büyüme rakamı yüzde 1.5 olarak anlaşılabilir. Buna izin verilebilecek mi? Bu kadar ciddi bir yavaşlamaya izin verilecekse, neredeyse IMF programına benzer bir program uygulanacaksa, bu kadar disiplinli bir politika IMF desteği ile yapılabilir" dedi.

TÜRKONFED DE MEMNUN

Türk İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, 31 Mart seçimlerine ilişkin yaptığı açıklamada, "Bizim gündemimiz toplumsal cinsiyet eşitsizliği, iklim krizi, yeşil dönüşüm, dijitalleşme Avrupa'daki rakiplerinin gerisinde kalan KOBİ'lerimiz, yani başımızdaki savaşlar, ihracat pazarlarımızdaki durgunluk, mülteci sorunudur" dedi.

ASO DA 'YAPISAL REFORM' DEDİ

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardic yaptığı açıklamada, seçim sürecinin tamamlanmasıyla ülkede, başta ekonomi olmak üzere, sosyal, eğitim ve hukuk alanında yapısal reformların gerçekleştirildiği bir dönemin başlaması talebinde bulundu.

OSTİM PATRONLARI DÜŞÜK FAİZ, YÜKSEK KUR İSTEDİ

OSTİM Organize Sanayi Bölgesi Sanayici İş İnsanları ve Yöneticileri Derneği (ORSİAD) Başkanı Levent Çamur da seçim sonrası süreçteki taleplerini "Yatırım ortamının iyileştirilmesi", "Finansmana erişimin kolaylaştırılması", "Enflasyon kur makasının daraltılıp enflasyon faiz dengesinin oturtulması" şeklinde sıraladı. (EKONOMİ SERVİSİ)

Fotograf: AA

ULUSLARARASI SERMAYE ERDOĞAN'IN 'SİZE TESLİMİZ' MESAJINI ALDI

GOLDMAN Sachs Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın uluslararası sermayeye verdiği mesajı olumlu karşıladı.

Aralarında Clemens Grafe'in de olduğu Goldman Sachs ekonomistleri, Türkiye'deki yerel seçimlerin 'büyük ölçüde tartışmasız' geçmesi ve mevcut ekonomi politikalarına devam edileceği mesajının piyasalar tarafından memnuniyetle karşılanacağını öngördü.

Raporda, yıl başından bu yana gerçekleşen sermaye çıkışları ve seçim

belirsizliği ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) rezervlerinde ciddi kayıp olduğu hatırlatıldı.

Bununla birlikte sadece mevcut politikalara devam edilmesiyse önümüzdeki haftalarda sermaye girişinin tekrar başlayacağı öngörüldü.

**ERDOĞAN TESLİM
BAYRAĞINI ÇEKMİŞTİ**

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara'da gerçekleştirdiği

"balkon" konuşmasında ekonomi politikalarının devam edeceği sinyalini vermişti.

Erdoğan AKP'nin ciddi kayıp yaşadığı yerel seçim sonuçlarının netleşmesinin ardından yaptığı konuşmada "Ekonomide yol haritamız olan OVP ve 12. kalkınma planımızı bugüne kadar kararlılıkla uyguladık. Enflasyon başta olmak üzere uyguladığımız ekonomi programımızın olumlu sonuçlarını yılın ikinci yarısında görmeye başlayacağız" dedi. (EKONOMİ SERVİSİ)

ŞİMŞEK AÇIK KONUŞTU HEDEFİ ÜCRETLERİ EZMEK

HAZİNE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, TÜSİAD ile paralel açıklamada bulundu. Seçimin ardından değerlendirme yapan Şimşek bu kez "gelirler politikasına" işaret ederek ücretlerin baskılanacağı mesajını verdi.

Şimşek, "Ana hedefimiz olan, enflasyonu kalıcı olarak tek haneye düşürmek için sıkı para, seçici kredi ve gelirler politikasına ilaveten kamuda harcama kontrolü yaparak tasarrufu ön planda tutacağız. Eylül 2023'te

açıkladığımız OVP'yi güçlendirerek kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz. Ana hedefimiz olan, enflasyonu kalıcı olarak tek haneye düşürmek için sıkı para, seçici kredi ve gelirler politikasına ilaveten kamuda harcama kontrolü yaparak tasarrufu ön planda tutacağız. OVP'de açıklanan takvime uygun olarak hayata geçireceğimiz yapısal reformlar ile ekonomide dönüşümü gerçekleştirerek verimlilik ve rekabet gücü artışı sağlayacağız" dedi. (EKONOMİ SERVİSİ)

YILMAZ: PROGRAM SÜRECEK

CUMHURBAŞKANI Yardımcısı Cevdet Yılmaz, orta vadeli programı kararlı bir şekilde uygulayacaklarını söyledi. Yılmaz, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Geçen sene ilan ettiğimiz programımızı kararlı bir şekilde uygulayarak bunu başaracağız. Bu yılın ikinci yarısından itibaren enflasyonla mücadeleminin sonuçlarını belirgin bir şekilde görmeye başlayacağız. Böylece yapılan ücret artışlarının zamanla erimesini önleyecek, kalıcı refah artışı sağlayacağız. Ekonomide yapısal reformlar yaparken, kamu yönetiminin verimliliğini geliştirmeye, demokratik standartlarımızı yükseltmeye, daha etkin işleyen bir adalet sistemi tesis etmeye odaklanacağız. Amacımız demokratik istikrar içinde büyümek ve büyümenin nimetlerini tüm kesimlere adaletli bir şekilde yansıtmaktır" dedi. (EKONOMİ SERVİSİ)

Fotograf: AA

Fotograf: AA

SEÇİM GECESİ MERKEZ'DEN FAİZ ARTIŞI

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) reeskont işlemlerindeki iskonto faiz ve avans işlemlerindeki faizi artırdı.

Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğe göre reeskont işlemlerinde uygulanacak iskonto faiz oranı yüzde 43.25'ten yüzde 50.75'e çıkarıldı.

Avans işlemlerine yönelik faiz oranı ise yüzde 44.25'ten yüzde 51.75'e çıktı. (EKONOMİ SERVİSİ)

BORSA İSTANBUL DÜŞTÜ, KOÇ HOLDİNG HİSSELERİ YÜKSELDİ

SEÇİMİN ardından Borsa İstanbul (BİST100) endeksi gerilerken, Koç Holding hisseleri yüzde 2.5 üstünde değer kazandı. Koç Holdinge ait Yapı Kredi Bankası yüzde 1.5 değerlenirken yine Koç Holdingin ana hissedarlarından olduğu TOFAŞ hisseleri artış gösterdi. CHP'nin de hissedarlarından olduğu Türkiye İş Bankası hisseleri yüzde 1.5den fazla değerlendi.

Saat 15.15 itibarıyla yine Koç Holdinge ait TÜPRAŞ'ın değer kaybı yüzde 0.3 iken, iktidar kontrolündeki Emlak Konut hisseleri yüzde 7den fazla değer kaybetti. TÜSİAD üyesi Anadolu Efes biraçılık yüzde 3'e yakın değer kazanırken, yine TÜSİAD üyesi Tuncay Özilhan'ın patronu olduğu Mıgros hisseleri yükselen hisselerden oldu. BİST100'de saat 15.20 itibarıyla en çok değer kaybeden üç hisse İzmir Enerji, Boğaziçi Beton ve Emlak Konut oldu. (EKONOMİ SERVİSİ)

Fotograf: DHA

SABANCI'DAN ŞİMŞEK PROGRAMINA DESTEK

SABANCI Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı, yerel seçimler sonrası mevcut ekonomik programa ve normalleşme adımlarına kararlılıkla devam edilmesi gerektiğini savundu.

Sabancı, 31 Mart Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonuçlarına ilişkin yaptığı yazılı açıklamada, seçime ilişkin değerlendirme yaptı.

Güler Sabancı, yerel seçimlerin geride kalmasıyla önlerinde 4 yıllık seçimsiz bir dönem bulunduğunu kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Bu kesintisiz dönem enflasyonunu düşürmüş, makro dengelerini kurmuş, sürdürülebilir büyüme yoluna geri dönmeye hazır bir Türkiye ekonomisi için büyük bir fırsattır. Ülke olarak muazzam bir potansi-yelimiz var. Bunu gerçeğe dönüştürebilmek için hepimize önemli görevler düşüyor. Mevcut ekonomik programa ve normalleşme adımlarına kararlılıkla devam etmeliyiz. Hep beraber, birlik ve beraberlik içinde bunu başaracağımıza inanıyorum." (EKONOMİ SERVİSİ)

Sandıktan verilen mesaj ne?

BAŞAK

Bülent FALAKAOĞLU

falakoglu@hotmail.com

Görüldü ki...
AKP artık her bölgede kazanabilen tek **'Türkiye partisi'** değil.
Nicedir eridiği büyükşehirlerin partisi de değil.
Epeydir altını oyan dip dalgalarının artık 'kalesi' gözükten il ve ilçelerde de yüzeye vurduğu bir parti.
Sallansa bile **'aslı ikinci olmaz'** bir parti de değil artık; nitekim 22 yıllık tarihinde ilk defa ikinci sırada!
'Saray rejimi'nin anayasa da dahil kural tanımadığı, faşizme dümen kirdiği, en **'kudretli'** gözüktüğü dönemde nasıl ortaya çıktı bu tablo?

Kimlik (Milliyetçi-muhafazakar) siyasetiyle elde edilen gali-biyetlere ne oldu?

AKP daha mı az milli-

yetçi daha mı az muhafazakâr ki?..

Aksine... Bu kimliklerde daha koyu bir parti!

Öyleyse... Başka bir analiz şart!

Sosyal demokrat geçineni de buraya oynasa da kimlik siya-seti sınırına dayanmış durumda. Araştırma Şirketi Konda'nın yöneticisi Bekir Ağırır diyor ki*... **"Türkiye'de ne milliyetçilik ne de muhafazakârlık yükselmıyor. Ne olduğuna göre değil ötekine, karşı tarafa nefrete göre oy verilir oldu"**.

'Kimlik değil, düşmanlık belirleyici' vurgusu ister istemez şu sonuca götürüyordu: **"52-48'lik iktidar yandaşı ve muhalifi blokları arası denge bu yerel seçimlerde pek değişmez"**.
Ama o da ne?..

Vatandaş blok halinde ana muhalefete yöneldi. CHP'nin daha 9 ay önceki seçimde öncülüğünü yaptığı Millet İttifakı dağılmas-na rağmen CHP etrafında politik bir toparlanma sağlandı?
Demek ki... 'Çakıldı' kaldı, değişmez' denilen muhalefet aleyhi-ne olan denge de değişti.

Büyük bir seküler, laik bir aydınlanma da yaşanmadığına göre?.. Bir şey olmalı; Dengeyi değiştirenin açıklayacak!

Son genel seçimin ardından demişti ki**...

"Mahallenizde sokağınızda, kahvede, statta... Karşılaştığınız, Bir daha AKP'ye oy veririm elim kırılın' diyenler yalan değil, hayalet değil!"

Değişim dalgasının, beklendiği kadar hızlı olmasa da sürdüğü-ne dikkat çekerek.

Başkanlık seçimlerinin 2. turunun ardından demişti ki***... Çözülme emareleri daha zaferin ilk gününde görüldü.

O gün biz kahin değildik bugün karşılaştıklarımız da sürpriz değil; izlenecek ekonomi politik yolun buraya çıkacağı çok açık-tı!

VERİCİLİKTEN SOYGUNA DÖNÜŞ

Pandemi... Sonrasında yüzde 80'e çıkan enflasyonun altında ağır hayat pahalılığı... Barınma sorunu yaratacak kadar artan kiralar... Derinleşen yoksulluk...

Hepsinin otomatikman iktidarı götürceği var sayılmıştı önceki seçimde. Öyle olmayınca da muhalefetin önemli kesimi umutsuzluğa düştü. Oysa iktidar gardını almıştı; adeta topu, tüfeği ne varsa saldırmıştı.

Milyonlarca EYT'li emekli etti. En düşük emekli maaşını hatırı sayılır oranda yükseltti. Kamu işçisinin en düşük maaşını 20 bin liraya çekti.

'Olmaz' denilen asgari ücrete yıl için de ikinci zam sözü geldi.

'Sosyal yardımlar' artırıldı, yardımları alma kriterleri gevşetildi.

'Kamu yararına çalışma' adı altında kamuya yüz binlerce geçici işçi alındı. Memura 8 bin TL seyyanen zam verildi.

Enflasyon yüzde 80'lerde dolasırken yüzde 20'lerle ucuz kredi dağıtıldı. Tüketim, yatırım arttı, ekonominin çarkları döndü; işsizlik azaldı, esnafın yüzü güldü.

Kur Korumalı Mevduat uygulaması ile vatandaşın önemli kriz algılarından biri olan kurların artışına barikat kuruldu; faturası vatan-da çıksa da seçimden önce kurlar sabitlendi. İktidar milliyetçiliği de 'kültürel' kodlara hapsedi; **'büyük, ulu rk'** söylemiyle değil, 'kalkınma', 'işgale hazır büyük devlet' söylemiyle tahkim etti milliyet-çiliğini.

'Muazzam gaz ve petrol rezervleri bulunduğu da inandır-dı bir kesimi.

Silah sanayi, TOGG'u birer sembol değil, ekmek ve umut kapısı olarak da pazarladı.

Say say bitmeyen bu 'verici' hal Mehmet Şimşek önderliğinde hayata geçirilen hükümet programıyla verdiğini fazlasıyla hor-

Fotoğraflar: Evrensel

tumlayan 'alıcı' bir hale dönüştü.

YİNE OLDU!

Vericilikten soygunculuğa dönüşün elbette bir karşılığı olacaktı.

Hep olmuştur da! Ama rantla, ama 'kıvrıntı' yardımlarla ama ucuz krediyle 'besleyicilikte' bir numara olan AKP iktidarı da bun-dan muaf olmamıştır.

AKP bunu ilk 2009 yerel seçimlerinde deneyimledi. Çünkü seçmen ekonomik küçülmeye sert tepki gösterdi.

'Altın yıllarını' yaşayan AKP yüzde 38.4'lik oranla yüzde 40'ın altına geriledi.

Sonrasında her seçim döneminde ekonomiyi büyüttü, işsizliği azaltmaya odaklandı.

2019 yerel seçimlerinde bunu başaramadı; kurlar yükseldi, işsizlik arttı faturası malum büyük şehirleri kaybetti!

Şimdi de aynıysı oldu!

Sanayi üretimi daralırken... İşsizlik artarken... Borç içindeki vatandaş yüksek faizlin mağduriyetini yaşarken... Başka türlü-sü de mümkün değildi.

İŞÇİ KENTLERİNE BAK VE GÖR

En somut işçi kentlerinin oy oranları anlatır bu tabloyu.

Misal Bursa...

2019'da MHP-AKP toplamının yüzde 75'leri geçtiği kentte, 2019 seçimlerinde iki partinin oylarındaki erime yüzde 20'leri aştı.

Kriz yılı 2009'da da AKP'nin oyları Bursa'da gerilemişti.

Şimdi milliyetçi İyi Parti olmadan asla belediye alınamaz denilen Bursa'da belediye ana muhalefette.

Tesadüf mü? Asla!

Kurulan sanayi siteleriyle, Arçelik'in fabrikasını oraya taşı-masıyla AKP'li yıllarda işçi kentine dönüşen Tekirdağ mesela... İşçileştikçe AKP'lileşen bu kente bir bakalım.

2019'da artan işsizliğe tepkisini koymuş. Belediyeyi açık ara CHP'ye vermiş.

2023'te fark kapanmış. Şimdi İyi Parti CHP oyları toplamı Cumhuriyet'e bir hayli fark atıyor.

Tam bir işçi kenti, Anadolu kaplanı, **"AKP'nin kalesi"**, Fatma Şahin'in yıkılmaz ili Antep...

Yüzde 40'ın altına düşmüş.

İşsizliğin arttığı... Emeğin ucuzladığı... Yoksullaşan kent ne kadar kaplan olabildi ki!..

Bir soru daha: Hane halkı gelirine göre gelir dağılımının en hızlı bozulduğu iller hangisi?

Cevap TÜİK verisinden gelsin: Gaziantep-Kilis-Adıyaman bölgesi...

Bu illerin oy oranlarına bir siz bakın lütfen!

Sadece deprem bölgesi olmasıyla açıklanamayacak, bir ekonomi politığın yattığını göreceksiniz bu illerdeki değişen tabloda!

Bir hatırlatma da göçük altında kalan madenci alilerine, ilçelerine **'hâlâ'** mı AKP' diye soranlara yapalım!

Balıkesir'de Savaştepe ve Kınık'ta... İzmir'de Bergama'da... Manisa'da Soma ve Kırkağaç'ta...

Soma maden havzası ilçelerinin tamamında CHP aldı; taz-minatsız, yoksul bırakılmasından azade midir?

Seçim öncesi Cengiz Holdinge karşı büyük direniş yaşanan Seydişehir'de belediyenin yıllar sonra CHP'ye geçmiş olmasına ne demeli?

Ekonomi ve direniş ile değişim arasında bir bağ yok mu sizce de!

Antalya, Ege illeri, İç Ege ve Konya'da tarımla uğraşan ilçe-lere bakın... "Ürüne para verme ucuz kredi ver" politikasına artık tepki olduğunu göreceksiniz.

Tarımda girdi maliyetleri artarken, 12 yılda çiftçilerin yarısı tarımdan uzaklaşırken geride kalanlardan epeydir yükselen bir feryat vardı: **"Dayanacak gücümüz kalmadı."**

Feryat haklıydı...

Ekonomi büyürken küçülen tek sektör tarımdı; bunun oy tepkisine dönüşmemesi mümkün değildi.

TAŞIYICI KOLONLAR SARSILIYOR

AKP'nin taşıyıcı kolunu tartışmasız iç Anadolu.

2019 yılında yapılan yerel seçimlerde ekonomi dip dalgası yaratmıştı.

Hem de... Hiç değişmiyor gözükten, seçim haritalarında sarı renge boyanan, AKP ve MHP'nin kalesi birçok ilde!

Erzurum ve Sivas'ta yüzde 15; Sakarya'da yüzde 14; Kayseri ve Maraş'ta yüzde 11.5; Konya ve Trabzon'da yüzde 10.5, Antep ve Samsun'da yüzde 10'luk oy kaybı yaşamıştı Cumhuriyet İttifakı.

Bu bölgede 2023 genel seçimlerinde erime devam etti ama sınırlı sadece yüzde 5 civarında.

Ekonomisi ağırlıklı KOBİ, kamu ve esnaf üzerinden dönen İç Anadolu'da erimenin sınırlı kalmasını yukarıda sıraladığımız ekonomik adımlar sağlamıştı; ne de olsa bu bölgede hayat büyükşehirlerdeki kadar ağır değildi.

Pandeminin hemen sonrası muhalefet liderleri Anadolu'da esnaf ziyaretleri yaptığında büyük bir teveccüh görüyordu...

Pandemi sonrası Türkiye'nin farklı bölgelerinde mağduriyeti artan esnafın kitlesel ölçekte olmasa da 'öfkeli' ve organize sınıfsal tepkisi seçime giderken sönümlenmişti.

O dönemki, **'Damattan bakan olur mu, gitsin'** öfkesi düşük faiz politikasıyla, esnafın ve KOBİ'lerin yeniden rızasına dönüş-türülmüştü.

Ya şimdi...

Haritanın rengi o bölgede de değişti.

Esnaf, KOBİ mutsuz!

Bölgede sert darbelerden biri YRP'den geldi. AKP'nin taşıyıcı kollarını çatladı! Dip dalgası yüzeye vurdu.

* <https://www.paraanaliz.com/2024/ekonomi/bekir-agir-dir-turkiyede-muhafazakarlik-da-milliyetclilik-de-artik-yukselmiyor-insanlar-karsi-tarafa-nefret-duygusuyla-oylarini-kullaniyor-g-82665/>

** <https://www.evrensel.net/yazi/92991/secim-sonuclari-nin-ekonomi-politigi-sandiktan-fasizm-mi-cikti>

*** <https://www.evrensel.net/yazi/93072/daha-ilk-gun-den-beliren-cozulme-emaresi>

SIRADA NE OLMALI?

HEMEN bütün araştırmalar aynı sonuca varıyordu: Bu seçim belirleyeni ekonomi olacak. Öyle de oldu! İşçiler, emekçiler, yoksullar, çiftçiler, 'kardeşlerimiz' vurgusu ile kimliği yok sayılan Kürt kent yoksulları... Uygulanan ekonomi politikalarına sandıkta cevap verdiler. MESEM'de kölelik, geleceksizlik dayatılan gençler de... Lakin tehlike geçmedi! Erdoğan balkona çıktı ve dedi ki... Popülist politikalara geçit yok! Meali: Mehmet Şimşek programına aynen devam; asgari ücrete yıl içinde ikinci bir zam yok, emekliye yüksek artış yok, memur maaş zammını unut enflasyon farkı ile yetin, halk yeni vergiye hazırlan... Sandıktan gücünü alan Erdoğan'ı güçsüz yakalamış sermaye de silkeliyor: Ekonomide yapısal reformlara devam! Meali: Kıdem tazminatını kaldır, kamu harcamalarını kıs, vatandaş az hizmet ver. Oysa sandık tersini istiyor; sınıf bilinçli olmasa da sınıf tepkili halk acı reçete istemiyor.

Yoksulluk sınırı 54 bin liraya ulaşmışken muhalefet de daha acı reçetelere teşne! "Şimşek programına sarılalım, ekonomi önemli" düşüncesinde.

Rant ve saray rejimi ile halkı yoksullaştıran iktidara tepkili muhalefetin 'kemer sıkıma' rızaya dönüştürmesine engel olmalı.

Pandemide yardımla... Kreşlerle... Çocuklara süt ile... Yaşlıları ücretsiz bındırmeyen halk otobüsçülerine konan postalar ile... Halkın teveccühünü kazanan adımlar yetmez.

Değişim ve de... Emekçilerin daha iyi çalışma ve yaşam taleplerine cevap verecek bir program için mücadele gerekli!

EMEP: Halk tek adam düzenine dur dedi

Emek Partisi, 2024 yerel seçimlerine ilişkin yaptığı açıklamada, halkın iz bırakacak bir tokatla tek adama dur dediği ifade edildi. Ancak iktidarın kemer sıkma politikaları ve baskılara devam edeceğine dikkat çekilen açıklamada, “Şimdi bu politikalara karşı ortaya çıkan itirazı büyütme için tüm emek ve demokrasi güçlerine görev düşmektedir” denildi.

İşçi ve emekçilerin tek adamın, onun etrafındaki gerici güçlerin, Cumhuriyet’in yönetme düzenini bozduğu belirtilen açıklamada, yerel seçimlere giden süreçte dikkat çekildi. Erdoğan’ın 7 Haziran’dan baskı ve şiddet politikalarını artırdığı, 2019 yerel seçimleri, 2023 genel seçimleri sürecinde devletin tüm imkanlarını seferber ederek iktidarda kaldığı kaydedilen açıklamada, “Kürt halkına dönük savaş ve çatışma programını genişletmek üzere arayışlara girmiş, ABD ile iş birliği tutumunda yeni bir aşamaya gelinmiş, Irak hükümeti ile yapılan görüşmelerde ilkbaharda Irak ve Suriye’de Kürt bölgelerine saldırı planlarının hazırlığını yapmaya başlamıştır. Üç ay önce övünerek yüzde 50 artırdık dedikleri asgari ücret açıklık sınırı ile eşitlenmiş, yoksulluk sınırı 55 bin TL’ye dayanmış, kiralara uçuşmuş, enflasyon önlenemez yükselişe geçmiş, döviz tüm müdahalelere rağmen yükselişini sürdürmüş, sendikal hak ve özgürlükler baskı altına alınmış, iş cinayetleri artmıştır” denildi.

Fotoğraf: Evrensel

‘BU TOKAT İZ BIRAKACAK’

Bu koşullarda gidilen yerel seçimlerde Saray rejimi, tek adam ve etrafındaki gerici güçlerin halktan iz bırakacak bir tokat yediği belirtilen açıklamada, “İşçilere ve emekçilere güvenmeyen siyasi anlayışların, burundandan kıl aldırmanın dersler çıkaracağı, halktan öğreneceği bir seçim sonucu ortaya çıkmıştır” ifadelerine yer verildi.

‘SARAY ZEHİR REÇETESİNİN ARKASINDA DURDU’

Fabrikalarda, iş yerlerinde, emekçi semtlerinde iktidarın tüm baskıcı ve otoriter tutumuna itirazın sandıkta güçlü bir değişim rüzgarı estirdiği ifade edilen açıklamada, “Halkımız, iktidar ve yanındaki güçlerin ekono-

mik, sosyal, siyasal ve halk düşmanı, savaşı politikalarına güçlü bir itiraz gerçekleştirmiştir. Bu itirazın içinde tüm emek ve demokrasi güçlerinin payı vardır. Direnen işçilerin, özgürlüğünden vazgeçmeyen kadınların, gelecek isteyen gençlerin, eşitlik talep eden Kürt halkının, çocuklarına bir öğün ücretsiz yemek talep eden velilerin, tarlasında ürününü tüccara yok pahasına vermek zorunda kalan üretici köylülerin, kapıkulu olmayacağı diyen kamu emekçilerinin, açlığa terk edilen emekçilerin payı var. Tek adam seçimi değerlendirdiği balkon konuşmasında her alanda uyguladıkları hız kesmeden, esnetmeden, gevşetmeden saldırı politikaların noktasına, virgölüne kadar uygulayacaklarını, zehir reçetesinin arkasında olduğunu bir kez daha ilan etti. Şimdi bu politika-

lara karşı ortaya çıkan itirazı büyütme, ete kemiğe büründürmek, demokratik kazanımlara çevirmek, gerilde adalet, vergide adalet sağlamak, 12. kalkınma planına, 3 yıllık OVP’ye savaşı politikalarına dur demek için tüm emek ve demokrasi güçlerine görev düşmektedir” denildi.

1 MAYIS’A ÇAĞRI

Öte yandan her şeyi seçime tahvil eden politik anlayışların değiştiği belirtilen açıklamada, hak arama mücadelesinin, talepleri elde etme mücadelesinin her alanda örgütlendiği bir süreci birlikte inşa etmek gerektiği vurgulandı. Açıklamada, “Şimdi görevimiz emek, barış, özgürlük ve adalet için 1 Mayıs’ın kitlesel ve yaygın örgütlenmesidir” denildi. (HABER MERKEZİ)

Fotoğraf: CHP Basın

DEVA ve Gelecek’in oyu belli oldu

CHP listelerinden çok sayıda milletvekiliyle parlamentoya giren DEVA ve Gelecek Partisinin tepkilere neden oy oranları, ilk defa kendi isimleriyle girdikleri yerel seçimlerde belli oldu. 14 Mayıs seçimlerinde CHP listelerinden giren Deva 15, Gelecek Partisi 10, Saadet Partisi 10, Demokrat Parti 3 milletvekili elde etmişti. 2024 yerel seçimlerinde DEVA Partisi 149 bin 390 oyla toplam oyun yüzde 0.32’sini, Gelecek Partisi 34 bin 175 oyla toplam oyun 0.07’sini aldı

SAADET PARTİSİ 700 BİNDEN FAZLA OY KAYBETTİ

Saadet Partisi ve Demokrat Parti ise önceki yıllarda yapılan seçimlere kıyasla çok fazla oy kaybetti. Bu partilerin DEVA ve Gelecek Partisiyle beraber 2023’teki yerel seçimlerde AKP’nin oyunu bölmesi bekleniyordu. 2019 yerel seçimlerinde 1 milyon 257 bin 487 oy alan Saadet Partisi, bu yerel seçimlerde 700 binden fazla kayıpla 503 bin 216 oy alabildi.

Demokrat Partinin 2019 yerel seçimlerindeki 335 bin 85 oyu, bu yerel seçimde 92 bin 137’e düştü. (HABER MERKEZİ)

SANDIĞA GİDEN VE GİTMİYEN MİLYONLAR Faturayı AKP’ye kesti

HALKIN gündeminde yerel seçimden çok yer tutan geçim sıkıntısının faturası sandıkta AKP’ye çıktı. Emeklilere ve emekçilere zam kapısını kapatan, Şimşek’in kemer sıkma programından geri adım atmayan Erdoğan yönetimi, yerel seçimde milyonlarca oy ve birçok belediye kaybetti.

BU KEZİ 13 MİLYON SANDIĞA GİTMEDİ

31 Mart 2024 yerel seçimleri AKP’nin kaybettiği çok sayıda belediyenin yanı sıra dikkat çeken bazı detayları ile de tartışılıyor. Bu detayların başında ise katılım oranı geldi. 2019 yerel seçimlerinde yüzde 84.67 olan katılım oranı bu yerel seçimlerde yüzde 78.38’e düştü. Seçimde kayıtlı 61 milyon 430 bin 934 seçmenden 48 milyon 153 bin 788’i oy kullandı. Kayıtlı seçmenlerin 13 milyon 277 bin 146’sı sandığa gitmedi. 2019 yerel seçimlerinde 8 milyon 753 bin kişi sandığa gitmemişti. Geçersiz oy sayısı 2 milyonu aştı. İstanbul’da 2 milyonu aşkın kişi sandığa gitmedi. Bu seçimde kayıtlı 11 milyon 314 bin 534 seçmenden 8 milyon 964 bin 977 kişi sandığa gitmedi. Son genel seçimlerde AKP’ye oy verenlerin sandığa gitme konusundaki isteksizliği, 2019 yerel seçimlerinden yaklaşık 5 milyon kişi daha fazla kendisini gösterdi.

SANDIĞA GİDEN DE FATURAYI AKP’YE KESTİ

Büyükşehirlerin yanı sıra bir-

Fotoğraf: AA

çok belediyeyi de kaybeden AKP’nin erimesi dramatik düzeye ulaştı. Milletvekili seçimlerine göre 3 milyona yakın oy kaybeden AKP’nin belediye seçimlerindeki oyu 10 ayda 19 milyon 387 binden 16 milyon 313’e indi. Belediye meclisi seçimlerinde ise yaklaşık 3 milyon daha oy kaybeden AKP’ye destek 13 milyon 680’da kaldı.

ERBAKAN AKP’YE TEPKİ OYLARINI TOPLADI

Sandığa gitmeyen 13 milyon kişinin yanı sıra, partilerin oylarında 10 ayda milyonlarca değişim yaşandı. Yeniden Refah’ın genel seçimde 1 milyon 527 bin oyu, 2 milyon 845 bine çıktı. 1 milyon 300 bin arttı.

İYİ PARTİ 4 MİLYON DÜŞTÜ, CHP 3.5 MİLYON ARTTI

İyi Partinin oyu 4 milyona yakın düştü. Milletvekili seçimlerinde 5 milyon 275 bin oy alan İyi Parti, Millet İttifakından ayrılarak girdiği yerel seçimlerde 1 milyon 734 bin oy aldı.

CHP 21 ildeki belediye sayısını 35 ile çıkardı. Büyükşehir belediyeleri listesine Manisa, Bursa ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesini de ekleyen CHP’nin oyu, milletvekili seçimlerine göre 3 milyon 500 arttı. İttifak ortağı İyi Partinin 5 milyon aşkın oy aldığı seçimlerde 13 milyon 800 bin oy alan CHP’nin bu seçimlerdeki toplam oyu 17 milyon 345 bin oldu. CHP’nin belediye meclisi seçimlerindeki oyu ise 15 milyonu geçti. (HABER MERKEZİ)

EVİRİM DEVRİM

Mustafa YALÇINER
m.yalciner@hotmail.com

ERDOĞAN-AKP SONUNUN BAŞLANGICI

Aslında sonun başlangıcı 2015 haziranında başlamıştı. Ancak hâlâ “iş gören” ideolojik faktörler geçerliydi. Milliyetçilik ve dinciliğin yükseltişi AKP-MHP zaafırlarını gizleyebildi.

Ekonomiyse 2010-12’den itibaren kötüleşmekte ve önceleri Erdoğan-AKP lehine iş görürken gidişat tersine dönmekteydi. 2018’deki kriz bir yana, Erdoğan’la AKP’yi tökezleten kriz değil, izledikleri ekonomi politikaları. Ülke az-çok büyümeyi sürdürüyor; ama kapitalistler, özellikle tekeller büyürken, çarşı-pazar fileleri ve emeğiyle geçinmeye çalışanlar küçülüyordu. Erdoğan-AKP, MHP’nin desteğiyle, işçi ve emekçiden, yoksuldan alıp kapitalist tekelere, zenginlere veriyordu. Hem de kelepçeyle! Köprü, yol demiş yolcularını garanti ederek halkın vergilerini iş bitirici kapitalistlere aktarmıştı. Teşvik onlaraydı. Destek onlara. İşçilere, ÖZAK’ta olduğu gibi sendika bile yasaktı. İşçi, memur, esnaf emeklilerine üç kuruşluk emekli maaşıyla yaşamayı dayatmış, üstüne, 2024’ü “emekliler yılı” ilan ederek bir de alay etmişti! AKP-Erdoğan grev ve ücret artışını zorla yasakladı. Başka her şeyi de yasakladı. Tek adamı ve KHK’lerini, faşizmi dayattı. Özgürlük namına bir şey bırakmamaktaydı. Üstüne tehdit etti: Yerel yönetimler merkezi yönetimle aynı partiden olmazsa hizmet alamayacaktı. Sanki alabiliyorduk! Napolyon “Süngünün üzerine oturulmaz” demişti, ama oturmaya uğraştı. Zordan başkasını tanımadı.

Hiç seçim kaybetmemişti, karizması var deniyordu! Aslında karizma millet ve dindi. Milliyetçilikle dincilik karizmatikti. Kazanan Erdoğan değil hep ideoloji olmuştur.

14-28 Mayıs genel seçimlerinde gerçekte Erdoğan-AKP gidiçiydi. Bir, Kılıçdaroğlu kurtuluşu sağlaşılmada aradı ve çok hata yaptı. İki, ekonomi iyice bozulmasa, krize girmese bile “nas”la izaha çalışılan ekonomi politikaları yıkıyordu. Ancak henüz el altından IMF ile anlaşılmanış, “sıkı para” politikasına geçilmemiş ve “seçim ekonomisi” izlendi. Asgari ücrete yarı yarıya zam yapıldı örneğin. Henüz “seçim rüşvetleri” dağıtılabilmekteydi. Boşalan tencerenin iktidar düşürmeye yetmeyeceği görüldü. Hem tencere henüz iyice boşalmamıştı, geçici iyileştirmeler yapılabilmekteydi, hem de bu koşullarda dincilik ve milliyetçilik hâlâ iş görebilmekteydi.

2024’te dincilik ve milliyetçiliğin sonunun başlangıcını yaşadık. Tıpkı Erdoğan-AKP sonunun başlangıcı gibi. Artık ikisi de iflah etmez. Başlangıçta parti olarak kurulan AKP, kısa sürede şirkete ya da “yijiciler birliği”ne dönüşmüş, destekçi tarikatlar şirketleşmiş, bir üflemeyle uçacak hale gelmekteydi. Sonunda uçuş başladı. Artık ANAP türü dağılma kapıda. Tutabilene aşk olsun! Ne karizma işe yarar ne başkası!

Şimdi CHP kendisine ve “değişim”ine yoruyor! Evet CHP 10 puandan fazla oy artırdı. Ancak asıl, kaybeden, Erdoğan’la AKP ve destekçisi Bahçelî’yle MHP oldu. Bahçelî’nin “yüzünün lideri Erdoğan” değişimin ömrü üç gün geçmedi. İki partiye oy verenlerden sandığa gitmeyip tepkisini gösteren çok oldu. Karınlarını doyuramıyor, kiralarnı bile ödeyemiyorlardı, geçinemez olmuşlardı. İkinci tepki türleri, en yakındaki Erbakan partisine gitmek oldu. Bu, AKP, dini yijicilik ve yasaklarla boyayıp etkisini kırsa bile, henüz azalmakla birlikte etkisinin sönmediğini gösterdi.

Başta DEM olmak üzere aldığı desteklere rağmen CHP kerameti kendinde sayarsa yanılır. Kılıçdaroğlu’nun sağ ittifakındaki gibi, kerameti “sosyal demokratlar”ın “milliyetçi, muhafazakar ve Kürt demokratlarını” “Türkiye ittifakı”nda ararsa yanılır. Evet, Erdoğan-AKP-MHP kaybetti, kazanansa varı yoğun elinden alınmaya çalışılan emekçilerle emekçilerin geçim derdiyle şimdilik genellikle pasif direnişi oldu.

Zafer sarhoşluğuyla yapılan “Yenilen AKPNin daha özgürlüklü politikalarla yöneleceği” ve “Sıkı para politikasının gevşetileceği” içerikli liberal sol yorumlar geçersizdir. Tekçi, tek adamcı AKP-Erdoğan özgürlükçülüğü değil yasakçılığı bilir ve böyle bir beklenti yalnızca faşizmi güçlendirir. Burjuva devletin tüm örgütlü silahlı, istihbarat ve yargı gücü elinde olan Erdoğan-AKP, bunları kullanarak toparlanmaya çalışacak, enflasyona çözüm iddiasıyla, Şimşek’in sıkı para politikasıyla işsizliği tımandırarak daha da sıkılaştırılacaktır.

CHP’den 4 vekil belediye başkanı oldu

CHP’den 4 milletvekili aday oldukları belediyelerde başkan seçildi. Böylece CHP’nin 129 olan milletvekili sayısı 125’e düştü. CHP Grup Başkan Vekili ve Afyon Milletvekili Burcu Köksal Afyon’da, Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal Kırıkkale’de, Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı Kastamonu’da ve Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere Adıyaman’da belediye başkanı seçildi. Malatya’da aday olan Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ise seçim yarışında ikinci oldu. Diğer partilerin aday gösterdiği milletvekillerinin hiçbirini seçilemedi. (HABER MERKEZİ)

Akşener istifa etmedi, olağanüstüye çağırdı

AĞIR bir seçim yenilgisi alan İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener, ilk konuşmasında “En kısa sürede olağanüstü seçimli kongremizi toplayacağız” dedi.

14 Mayıs seçimlerinin ardından zehir zemberek bir açıklamayla Millet İttifakını terk eden İyi Parti Genel Başkanı, bu süreci “Ya tarih yazacağız, ya tarih olacağız” diye nitelemişti. Yerel seçimlere ayrı girme kararının ardından partinin merkezi, milletvekilleri, belediye yönetimleri ve il-ilçe başkanlıkları istifalarla sarsılan İyi Partinin oyu

ülkede yaklaşık 4 milyon düştü. İyi Partinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Buğra Kavuncu yüzde 0.63 oranla sadece 54 bin 619 oy alabildi.

Hezimetin ardından dün kameraların karşısına geçen İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener, “Seçim sonuçlarına ilişkin muhasebemizi, öz eleştirimizi yapacağız. Milletimizin bize vermiş olduğu mesajı ve çizdiği istikamet doğrultusunda gereken adımları atacağız. En kısa sürede olağanüstü seçimli kongremizi toplayacağız” dedi. (HABER MERKEZİ)

Fotoğraf: AA

KISA... KISA

Van'da
14'te 14
kutlaması

HALKLARIN Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Van'da bir başarıya imza atarak Büyükşehir Belediyesi ile 3'ü merkez 13 ilçe belediyesinin tamamını kazandı. Musa Anter Parkı'nda kutlama düzenleyen DEM Parti Van İl Örgütü, seçilmiş tüm eş başkan adaylarıyla alanda yer aldı. Büyük bir coşkuyla alana binlerce insan akın etti. "Jin, jîyan azadî", "Dem Demaye" sloganları atılırken çevre binalardan balkon ve camlara çıkan yurttaşlar da kutlamaya eşlik etti. 14 belediyenin eş başkanları sahneye çıkarak halkı selamladı. (VAN)

Kadın
cinayetine
tepki

DIYARBAKIR'da bir kişi de oy pusulalarının konulduğu zarfa kadın cinayetlerine dair tepkisini içeren bir yazı koydu. Sandık görevlileri tarafından sayım sırasında görülen yazıda şu ifadeler yer aldı: "Gençliğimizi mahvettiniz! Öğrenci intiharları 'elim hadise' değil cinayettir ve politiktir. Bizi yoksulluğa, geleceksizliğe ve ölüme mahkum ettiniz. İntihar değil bu bir cinayettir! Hakkârî'de 3 kişinin tecavüzüne uğrayan Esra'nın tecavüzçüleri 8 ay sonra serbest bırakıldı. Tüm kadınların katili birer birer sizlersiniz, can güvenliğimizi yok ettiğinizin hesabını vereceksiniz!" (DIYARBAKIR)

Geçersiz
oylara
itiraz

BİTLİS merkezde resmi olmayan sonuçlara göre AKP 8 bin 900, DEM Parti ise 8 bin 702 oy aldı. Kentte geçersiz sayılan oy sayısı 2 bin 18. DEM Parti Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan, iptal edilen oyların birçoğunun kendi partilerine ait olduğunu belirtti. Olan, "Avukatlarımızla itiraz edeceğiz. Ayrıca birçok yerde oylarımız Demokrat Partiye yazılmıştır. Geçerli olan oylarımız geçersiz hale getirilmiştir. Biz Bitlis halkının sandığa yansıttığı iradeyi AKP'nin kayyumcu, hırsız ve talancı zihniyetine terk etmeyeceğiz" dedi. (BİTLİS)

Hak
ihlalleri
yaşandı

BÖLGE illerindeki seçimleri yerinde gözlemlemek için Fransa, İsviçre, Almanya ve Litvanya'dan gelen Avrupalı bir heyet çeşitli engellemeler ile karşı karşıya kalırken, yaşanan hak ihlallerine dair hazırladıkları raporu paylaştı. Heyette yer alan Zelal Zalatustra, gerçekleştirilen seçimde ciddi hak ihlallerinin yaşandığını belirterek, "Şırnak'ın tüm ilçelerinde heyetimizden biri gözlemci olarak yer aldı. Özellikle 2015'te çatışmalı süreçten sonra Şırnak'ta çok ciddi hak ihlalleri yaşandı" dedi. (ŞIRNAK)

PÊŞEROJ

Yusuf KARADAŞ

TOPAL ÖRDEK!

2019 yerel seçimlerinde hukuksuz bir şekilde tekrarlatılan İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimlerini bir kez daha ve büyük farkla kaybettikten sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu kez AKP'nin belediye meclisindeki çoğunluğunu işaret ederek "Bunlar neye dönmüş biliyor musun, bunlar topal ördek" demişti. Devletin her olanağının iktidar için seferber edildiği ve her türlü aracın devreye sokulduğu 2023 genel seçimlerinde ise, Erdoğan ve iktidar bloku (Cumhur İttifakı) oldukça tartışmalı bir "zafer" elde etmişti. Bu yüzden bu genel seçimlerden on ay sonra yapılan 31 Mart yerel seçimleri Erdoğan iktidarı için İstanbul başta kaybettiği yerleri geri alarak dayanaklarını arttırma ve buradan alınacak güçle ekonomik, siyasal ve askeri alandaki saldırılara hız verme bakımından önem taşıyordu. Özellikle ekonomik alanda işçi sınıfı ve emekçi halk kitlerinin yoksulluğunu daha da derinleştirecek olan 'acı reçete'nin seçim sonrasına beketildiği ve iç politikanın dizaynıyla da bağılantılı olarak Irak Kürdistan Bölgesi'ne yeni bir askeri hareketin hazırlığının yapıldığı biliniyordu. Ancak yerel seçimlerden Erdoğan'ın muhalefeti dağıtma ve saldırılarına alan açma beklentisinin tersi bir sonuç ortaya çıktı. Büyükşehirler başta olmak üzere ülkenin büyük bir bölümünde seçimleri kaybetmekle kalmayıp ana muhalefet partisi CHP'nin gerisinde bir oy alan iktidar, Erdoğan'ın kendi deyimini ile 'topal ördek' haline geldi.

Yerel seçimler, genel seçimlerde de kendini kısmi olarak gösteren iktidar partisindeki erimenin devam ettiğini çarpıcı bir biçimde ortaya koydu. Bu noktada hem CHP'nin AKP'yi aşan bir oy alma başarısı göstermesine ve hem de Erbakan'ın Yeniden Refah Partisi'nin (YRP) yükselişine işaret etmek gerekiyor. Özellikle genel seçim sürecinde Erdoğan, rakibi Kılıçdaroğlu'nun Dersimli bir Kürt ve Alevi olması üzerinden şoven-milliyetçi ve mezhepçi bir propaganda-yı merkeze koyan bir seçim çalışması yürütmüştü. Yerel seçimlerde CHP'nin yüzde 40'lara yaklaşan bir oy alması, din ve milliyetçilik üzerinden yaratılmaya çalışılan kamplaşmanın bu kez Erdoğan'ın istediği gibi bir etki yaratmadığını ve işçi-emekçi halk kitlelerinin tercihlerinde insanca yaşam taleplerinin (CHP'nin bu talepleri ne kadar karşılayabileceğinden bağımsız olarak) öne çıktığını gösteriyor.

Yusuf Kaplan gibi iktidarın akıl hocaları, oluşan tabloyu toplumun daha geniş kesimlerinin "Solcu-seküler bir kimliği benimsemesi" olarak okuyor ve bu "tehdit"e karşı toplumun dinci-gerici kurumsallaşmaları üzerinden kuşatılmasına daha fazla ağırlık verilmesini istiyor. Kaplan'ın korkusu, emek ve demokrasi mücadelesinin büyüülmesi ve yine bu temelde halk güçlerinin seçeneğinin yaratılması bakımından yeni bir döneme girildiğini haber veriyor.

İktidar blokundan kopan emekçi kesimlerin azımsanmayacak bir kesiminin muhafazakar bir çizgiye "adil bir düzen" propagandasını yapan YRP'ye yönelmesi ve YRP'nin Urfa gibi iktidarın kalelerinden birinde seçimi kazanması, iktidardaki çözülüşün artarak devam edeceğinin bir diğer göstergesi durumundadır.

CHP ve YRP'ye yönelimin yanına iktidar blokuna tepkilerinden dolayı sandığa gitmeyen ve arayış içindeki milyonlarca emekçiyi de eklemek gerekiyor. Burada DEM Parti İstanbul Büyükşehir Belediyesi Eş Başkan Adayı Meral Daniş Beştaş'ın seçim sonuçlarının belli olmasının ardından İmamoğlu'na yönelik "Sakin bunlar sadece benim oylarımdır demesin" uyarısına da dikkat çekmek gerekiyor. Çünkü her ne kadar muhafazakar-milliyetçi çizgideki Kürtlerin iktidar bloku (AKP ve HÜDA PAR) tarafından yedeklenmesine karşı DEM Parti aday çıkarmış olsa da ulusal-demokratik mücadele çizgisini savunan ve İstanbul Newroz'unda alanları dolduran yüz binlerce kişi "İktidar blokuna kaybettirmek için" İmamoğlu-CHP'ye oy verdi.

Beştaş'ın uyarısı, özellikle ortaya çıkan seçim tablosunun CHP'ye, Kürt illerinde yeniden olası kayyum girişimleri karşısında özel bir sorumluluk yüklediğini hatırlatması bakımından da önem taşıyor.

Erdoğan'ın masayı devirmesinden sonra şehir savaşlarında yıkıma uğrayan ve adete yarı-açık birer cezaevine dönüşen Kürt illerinde ortaya çıkan seçim sonuçları, Kürt halkının ulusal-demokratik talep ve mücadele etrafında kararlı duruşunun bir göstergesi olmuştur. Açıktır ki, bunca baskı ve saldırıya rağmen DEM Parti'nin kayyumların işgal ettiği yerleri geri kazanmakla kalmayıp 2019'da toplam 65 olan kazandığı belediye sayısını 75'e çıkarması önemli bir başarıdır.

Kürt illerinde ortaya çıkan sonuç, son yılların en kitlesel Newroz kutlamalarıyla birlikte düşünüldüğünde ve ülkedeki genel tabloyla da birlikte okunduğunda kayyum girişimleri ve diğer saldırılar karşısında demokratik mücadele dinamiklerinin düne göre büyüdüğünden söz edebiliriz.

Devlet partisi olmanın bütün olanaklarını devreye sokmasına ve Erdoğan'ın Diyarbakır ve Batman başta mitingler düzenlemesine rağmen AKP, Kürt illerinde tarihinin en kötü sonuçlarından birini aldı. Vali ve kaymakamlardan kayyumlara, ordu ve polislerden ihale peşindeki iş birliği sermaye çevrelerine, korucu-aşiretlerden desteklenen dini vakıf ve cemaatlere kadar etrafında örgütlenmiş bütün güçlere rağmen AKP'nin Diyarbakır'da yüzde 16 oy alması, iktidarın Kürt illerindeki vaziyetini çarpıcı bir biçimde ortaya koyuyor.

Bu tablonun bir devamı olarak iktidar bloğunun Kürt coğrafyasında "İslami bir Kürt Partisi" olarak devreye sokmak ve ulusal-demokratik mücadeleyi bölmek için kullanmak istediği HÜDA PAR'ın da istenilen sonucu yaratmadığını söyleyebiliriz. Ancak Kürtçe propagandaya ağırlık veren ve kimi ulusal talepleri de dillendiren HÜDA PAR'ın en iddialı olduğu iki ilde; Batman'da yüzde 15 ve Diyarbakır'da yüzde 7 oy alması, bu alandaki girişimlerin devam edeceğinin işaretlerini de veriyor. Dolayısıyla önümüzdeki dönem HÜDA PAR üzerinden sürdürülecek gerici propaganda karşı ulusal-demokratik ve seküler mücadele

birikiminin savunulması daha fazla önem kazanıyor.

Şehir savaşları döneminde en fazla yıkıma uğrayan kentlerin başında gelen Şırnak, başta polis, asker, memur ailelerinin nüfuslarının kente taşınması olmak üzere taşıma oylar üzerinden yapılan nüfus mühendisliğinin bir sonucu olarak AKP tarafından kazanıldı.

Dersimde DEM, EMEP, SMF'nin başını çektiği ittifak güçlerinin kazanması, sadece Dersim için değil, önümüzdeki dönemde halk güçlerinin mücadele birliğinin sağlanması ve büyüülmesi bakımından da olumlu etki yaratabilecek bir sonuç olmuştur.

Ayrıca sadece patrona karşı değil, onun çıkarlarının savunuculuğu yapan validen jandarma ve müftüye kadar çok yönlü baskı, yasak ve engellemelere karşı sürdürdükleri kararlı direnişleriyle ülke gündemine giren Özak Tekstil işçilerinin temsilcilerinden Funda Bakış'ın Urfa Haliliye'de EMEP'ten belediye başkan adayı olmasını, bugün yaygın bir eğilim olsa da işçilerin kendi siyasetlerini yapmaları yönünde atılmış umut verici bir adım olarak not etmek gerekiyor.

Hatay Büyükşehirde CHP'nin halkın itirazlarını dikkate almayıp Lütfü Savaş'ta ısrar etmesi ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte depremin yarattığı yıkımın en fazla yaşandığı ve CHP'ye de tepkilerin en fazla olduğu yerlerin başında gelen Hatay Defne'de sol-sosyalist güçlerin halkın ihtiyaçlarını değil, dar grupçu çıkarlarını öne çıkarmaları nedeniyle güç birliğinin sağlanamaması ve bu nedenle CHP'nin kazanması, ders çıkartılması gereken sonuçlardan biri olmuştur.

Sonuç olarak, ortaya çıkan seçim tablosu her ne kadar Erdoğan, "Daha 4 yılımız var, gerekli sonuçları çıkartacağız" gibi söylemlerle iktidar bloğunun gücündeki çözülme-yi durdurmaya çalışsa da iktidarın 'topal ördek' haline geldiği; işçi ve emekçi halk kitlelerinde yeni arayışların güç kazandığı ve siyasal dengelerin yeniden kurulacağı bir sürece girildiğini gösteriyor. Bu sonuçlar hem sınıf partisinin kendi bağımsız çalışması ve hem de halk güçlerinin demokratik seçeneğinin yaratılması bakımından da olanakların giderek arttığı/artacağı bir yöneline de işaret ediyor.

Bölgede seçimden öne çıkanlar

Türkiye'de 31 Mart'ta gerçekleştirilen yerel seçimlerin ardından netleşen sonuçlara göre bölgede dikkat çeken gelişmeler var. Seçime katılan oranlarından, seçim boyunca yaşanan usulsüzlükler ve seçim sonuçlarına etki edecek taşımali 'seçmen'lere ilişkin tartışmalar kadar pek çok gelişme tartışılmaya devam ediyor. Bölge illerinde kayyumla yönetilen pek çok kentte belediyelerin geri alınmasıyla, AKP'nin kalesi olarak nitelenen yerlerde kaybettikleri belediyeler ve deprem bölgesindeki oy kaybı da dikkat çekiyor. (HABER MERKEZİ)

Fotoğraf: Dilan Temiz/Evrensel

HALK İRADESİ GALİP GELDİ

BÖLGEDE geçen yerel seçimlere göre düşük katılım oranlarına rağmen sandıktan halkın iradesi galip çıktı. Kayyum atanan kentlerde belediyelerin neredeyse hepsi geri alındı, kalan belediyeler açısından ise yine taşımali 'seçmen' itirazları sürüyor. Bu seçimde DEM Parti, üçü büyükşehir ve yedisi il olmak üzere 75 belediye kazandı. 2019 yılındaki seçimlerin ardından kayyum atanan illerde ise sonuçlar şöyle:

Diyarbakır

2019'da HDP, Diyarbakır'ı Adnan Selçuk Mızraklı ile kazanmıştı. Seçimlerin ardından Ağustos 2019'da Diyarbakır'a İçişleri Bakanlığı tarafından kayyum atanırken Mızraklı da Kasım 2019'da tutuklanmıştı.

Diyarbakır'da DEM Parti'nin Eş Başkan Adayları Ayşe Serra ile Bucak Küçük sonuçlara göre yüzde 64.47 oyla kazandı.

Van

Seçimlerde DEM Parti'nin en yüksek oy aldığı kentlerden biri de Van oldu. Van'da 14 ilçenin 14'ünü de kazanan DEM Parti, büyükşehir belediyesini de Ab-

KATILIM ORANLARI DÜŞÜK KALDI

31 MART 2024 yerel seçimlerinde el değiştiren çok sayıda belediyenin yanı sıra başka detaylar da dikkat çekti. Bunun başında seçimlerin genelinde katılım oranının düşüklüğü var. Özellikle kayyumların atanmış olduğu kentlerde katılım düşüklüğü dikkat çekti. Bölgedeki katılım oranının düşüklüğü seçim öncesi yıllardır kayyumla yönetilmenin ve halkın iradesinin gasbı değişim talebinin yanı sıra kayyumların tek-

rar atanacağı endişesi yarattığı gözlemlerini akla getirdi. Bu endişe katılım oranlarına da etki etmiş görünüyor.

Bölgede katılımın en yoğun olduğu illerden Diyarbakır'da 2019 yerel seçimlerinde 1 milyon 49 bin 462 toplam seçmen sayısı ile birlikte katılım oranı yüzde 84.66 iken 2024 yerel seçimlerinde ise 1 milyon 164 bin 129 artan seçmenle katılım oranı yüzde 78 oranında kaldı.

Batman

Batman'da DEM Partili Gülistan Sönük, yüzde 64.9'lara belediye başkanı seçildi.

Siirt

Kayyum yönetimiyle seçime giren diğer bir il olan Siirt'te de DEM Parti'nin Adayı Sofya Alağuş yüzde 50.7 oyla belediyeyi tekrar partisine kazandırdı.

İğdir

İğdir'da da seçimleri, yüzde 46.70 oy oranıyla DEM Parti'nin Adayı Mehmet Nuri Güneş kazandı.

dullah Zeydan ile birlikte yüzde 55.48 oyla tekrar kazandı.

Mardin

Mardin'de 2019'da yerine kayyum atanan Ahmet Türk, tekrar aday olduğu seçimleri yüzde 57.4 oyla bir kez daha kazandı.

Hakkâri

2019'da HDP'nin yüzde 59.9 oyla kazandığı Hakkâri'de bu seçimde DEM Parti'den Mehmet Sıddık Akış yüzde 48.92 oy alarak belediye başkanı oldu.

BATMAN'DA YÜZDE 49
FARKLA 'JİN JİYAN
AZADI' KAZANDI

BATMAN'DA çıkan seçim sonuçlarında ise seçim öncesi gerici güçlerin söylemlerine ve çabalarına yanıt verildi. Kentte DEM Parti'nin

adayı olan Gülistan Sönük, yüzde 49 farkla HÜDA PAR'dan aday olan Serkan Ramanlı'ya karşı seçimlerde en çok farkla belediyeyi kazanan aday oldu.

Kentteki oy oranları şu şekilde; DEM Parti 122 bin (yüzde 64.52) oy alırken HÜDA-PAR 29 bin 476 (yüzde 15.70), AKP ise 23 bin 356 (yüzde 12.44) oy aldı.

Seçim öncesi özellikle Batman'la ilgili açıklamaları ve kadınlarla ilgili söylemleri dikkat

çekmiş ve tepki toplamıştı. Serkan Ramanlı son olarak "Hangi renk çarşaf giyerseniz giyin size karışmayız" söylemleriyle gündeme gelmişti.

Seçim sonuçlarının ardından Batman'da büyük bir coşkuyla kutlamalar yapıldı. Kutlamalarda ise on binler tarafından "Jin Jîyan Azadî" sloganları sıkça atıldı. Gülistan Sönük yaptığı açıklamada "DAİŞ zihniyetine karşı 'Jin jîyan Azadî kazandı' dedi.

TAŞIMALI
'SEÇMEN'LERİN
KAYBETTİRDİĞİ
BELEDİYELER

SEÇİMLER boyu yaşanan pek çok ihlalin yanı sıra taşımali 'seçmenler' ise seçim öncesinde olduğu gibi seçimde de gündemdedi. Kritik ve başa baş giden yerlerde, DEM Parti'nin aldığı yerlerde taşımali 'seçmenler' devreye sokuldu. Seçim boyunca taşımali asker ve polisler Şırnak, Hakkâri, Siirt, Kars, Ağrı ve Iğdır'da toplu bir şekilde sandığa giderken görüntüldü. Tepkilere neden olan bu durum birçok kentte sonuç vermedi. DEM Parti, seçmen taşınan birçok merkezi kazandı. Ancak bazı merkezlerde seçim, taşımali asker ve polis oylar nedeniyle Cumhur İttifakının lehine sonuçlandı. DEM Parti Eş Başkanı Tuncer Bakırhan çok az farkla kaybettikleri Şırnak, Bitlis ve Kars için çağrı yaptı.

MUŞ'U 20 SENE
SONRA DEM
PARTİ ALDI

2004 yerel seçimlerinden beri AKP'nin kalesi olan Muş 20 yıl sonra DEM Parti'ye geçerek el değiştirdi. 2024 yerel seçimlerinde DEM Parti yüzde 39.93 oy alarak birinci parti oldu. AKP ise yüzde 24.40'la ikinci parti oldu. AKP 2019 yerel seçimlerinde Muş'u yüzde 34.76'lık oy oranıyla kazanmıştı. HDP ise yüzde 33.59'luk oy oranıyla ikinci parti olmuştu. DEM Parti ayrıca Malazgirt ilçesinde de galip geldi.

Fotoğraf: MA

Uludere'de irade gasbına karşı yürüyüş

ŞIRNAK'ın Uludere ilçesinde seçimdeki usulsüzlüklere karşı yurttaşlar yürüyüş gerçekleştirdi. AKP'nin kentte taşıdığı 2 bin 500 taşımali seçmenle seçimi gasbetmeye çalışmasına karşı yurttaşlar tepkili.

Resmi olmayan sonuçlara göre AKP'nin kıl payı önde olduğu ilçede

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) sonuçlara itiraz etti. DEM Parti ilçe yönetiminden alınan bilgilere göre, oy farkı 127'ye kadar düştü. Sonuçlara tepki gösteren Uludereliler, ilçe örgütü binasından, ilçe seçim kuruluna kadar yürüdü. Yapılan yürüyüşe DEM Parti Şırnak Milletvekili Newroz Uysal

Aslan ve yüzlerce kişi katıldı.

Yürüyüş esnasında "Direne direne kazanacağız", "Hırsızlar halka hesap verecek", "Uludere iradene sahip çık" sloganları atıldı. Kitlenin seçim kurulu önündeki bekleyişi sürerken, Uysal ve beraberindekiler, itiraz için kurul ile görüşme gerçekleştirdi. (Şırnak/MA)

Madenler ve direnişlerde AKP zayıfladı

İktidara geldiği 2002 yılından bu yana seçimlerden birinci parti olarak çıkan AKP, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde ikinci sıraya geriledi. Yurt genelinde büyük oy kaybı yaşayan Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan liderliğindeki AKP, iş cinayetleri ve hak arama mücadeleleriyle gündeme gelen şehirlerde de ciddi düzeyde oy kaybetti.

SEYDİŞEHİR

İşçilerin düşük zamma karşı isyan ederek günlerce direndiği Eti Alüminyum'un bulunduğu Konya'nın Seydişehir ilçesi AKP'den CHP'ye geçti. 2019 seçimlerinde AKP'nin oy oranı yüzde 41.2, oy sayısı 16 bin 522 iken, CHP yüzde 14.61'lik oy oranı ve 5 bin 860'lık oy sayısıyla üçüncü partiydi. Son yerel seçimlerde ise CHP yüzde 35.09 oy oranı ve 14 bin 40 oy sayısıyla birinci parti olurken, AKP yüzde 30.71 oy oranı ve 12 bin 228 oy sayısıyla ikinci parti oldu.

URFA

İşçilerin kölelik koşullarına isyan ederek 80 gün boyunca direndiği Özak Tekstil'in bulunduğu Urfa da AKP'den Yeniden Refah'a geçti. 2019 seçimlerinde yüzde 60.81 oy alan AKP, bu seçimlerde hemen hemen yarı yarıya oy kaybederek yüzde 33.63 aldı. Bu seçimlerde Yeniden Refah yüzde 38.86 oy alırken, DEM Parti ise yüzde 21.15 oy aldı.

ANTEP

Sık sık, işçilerin düşük zamma karşı iş bırakmasıyla gündeme gelen Antep'te de AKP'nin oyları eridi. Daha

İş cinayetlerinin yaşandığı madenler ve işçi direnişlerinin olduğu kentlerdeki AKP'nin oy kaybı, bazı yerlerde yarıya kadar indi.

Fotoğraf: Eren Ergine/Evrensel

önceki seçimlerde yüzde 53.97 oy alan AKP'nin oyu, bu seçimlerde yüzde 38.82 oldu. Yüzde 28.11'lik oy oranıyla ikinci sırada yer alan CHP'yi ise yüzde 17.23'le Yeniden Refah takip etti.

SOMA

13 Mayıs 2013'te, 301 madencinin hayatını kaybettiği katliamın meydana

geldiği Manisa'nın Soma ilçesi AKP'den CHP'ye geçti. 2019 seçimlerinde AKP'nin oy oranı yüzde 43.91, oy sayısı 29 bin 754 iken, CHP yüzde 29.52'lik oy oranı ve 20 bin 2'lik oy sayısıyla ikinci partiydi. Son yerel seçimlerde ise CHP yüzde 57.97 oy oranı ve 39 bin 482 oy sayısıyla birinci parti

olurken, AKP yüzde 24.39 oy oranı ve 16 bin 612 oy sayısıyla ikinci parti oldu. Soma halkı bazı kesimler tarafından daha önceki seçimlerde AKP'ye oy vermekle suçlanıyordu.

ERMENEK

28 Ekim 2014 tarihinde, 18 madencinin hayatını kaybettiği katliam

min meydana geldiği Karaman'ın Ermenek ilçesi de İyi Partiden CHP'ye geçti. 2019'da CHP'nin desteklediği İyi Parti yüzde 55.27, AKP ise yüzde 37.03 oy alırken, son seçimlerde CHP yüzde 55.48, AKP yüzde 24.11 oy aldı.

ZONGULDAK

Sık sık iş cinayetleriyle gündeme gelen madenci kenti Zonguldak da AKP'den CHP'ye geçen illerden oldu. 2019'da yüzde 42.51 oy alan AKP, 2024'te yüzde 37.6 oy aldı. CHP ise oylarını yüzde 39.17'den yüzde 54.51'e çıkardı.

BARTIN

Bir başka madenci kenti Bartın'da ise belediye MHP'den CHP'ye geçti. 2019'da MHP'nin yüzde 35.75 oy oranıyla birinci, AKP'nin yüzde 35.32 oy oranıyla ikinci, CHP'nin yüzde 25.43 oy oranıyla üçüncü parti olduğu Bartın'da bu seçimlerde CHP yüzde 51.29 oy oranıyla birinci, MHP yüzde 36.61 oy oranıyla ikinci parti oldu.

42 işçinin hayatını kaybettiği katliamın yaşandığı Amasra'yı ise CHP yeniden büyük farkla aldı.

İLİÇ

Anagold'un işlettiği Çöpler Madeninde yığın lıç alanında meydana gelen kayma sonucu 9 işçinin hâlâ 10 milyon metreküplük kütlemin altında kaldığı Erzincan'ın İliç ilçesi de AKP'den MHP'ye geçti. 2019'da yüzde 55.37 alan AKP'nin oy yüzüde 41.91'de kalırken, daha önce yüzde 26.8 alan MHP ise bu seçimde 54.7 aldı. (HABER MERKEZİ)

‘AKP’nin Kazan’ı CHP’nin Çankaya’sıydı’

Fotoğraf: AA

Adıyaman, Menzil’e rağmen el değiştirdi

Laçin BARIŞ
İstanbul

GERİDE bıraktığımız yerel seçimlerde deprem bölgesinde ortaya çıkan tablo AKP'nin oylarının dikkate değer oranda eridiğine işaret etti. Bu tabloda deprem döneminde de insani yardımların ve arama kurtarma faaliyetlerinin de geç ulaştığı Adıyaman ise seçim sonuçlarının ardından en tartışılan illerden biri oldu.

Önce Adıyaman'daki 2019 yerel seçim tablosunu hatırlayalım:

2019 yerel seçiminde 128 bin kişinin oy kullandığı Adıyaman'da Cumhuriyet İttifakında seçime katılan AKP yüzde 50'den fazla aldığı oy oranıyla kazanmıştı. Millet İttifakı ise İyi Partili adayla yüzde 11'lerde oy almıştı. 14 Mayıs genel seçiminde yüzde 60'ın üzerinde oy alan Cumhuriyet İttifakı, yüzde 18 oy alan Millet İttifakı ve yüzde 12'lerde oy alan Emek ve Özgürlük İttifakını geride bırakmıştı.

AKP ADAYI SORUNLARA ‘UFAK TEFEK’ DEDİ

Daha önce Adıyaman Orman Bölge müdürü ve 2023 genel seçimlerinde AKP'nin 5. Sıra Milletvekili Adayı Ziya Polat, Adıyaman halkı tarafından tartışılan bir isim olmuştu. Örneğin 3 hafta önce Akit TV'ye konuk olan Polat, "Acıları istismar etmek isteyen bir muhalefet var, sayın cumhurbaşkanı-mız Adıyaman'ı çok seviyor. Adıyaman'da ilk gün, arama kurtarma ekiplerinin gelmemesi gibi ufak tefek sıkıntılar olsa da sonrasında halkımız da devletin hızlı bir şekilde Adıyaman'a müdahale ettiğini gördüler" sözleriyle tepkileri toplamıştı.

Yığınla enkazın olduğu, şehir merkezinde bile toplu ulaşımın çok zor sağlandığı, market ve alışveriş yapılabilecek yerlerin yetersiz kaldığı Adıyaman'da depremin sonuçlarının yanı sıra yoksullukla da mücadele ediliyor. Hatırlayalım; Adıyaman'da İndere-Zey bölgesindeki kalıcı deprem konutlarında çalışan ve 3 aydır ücretlerini alamayan işçiler binaların tepesine çıkarak, seslerini duyurmaya çalışmıştı. Yoksulluk ve Adıyaman'da biriken sorunlar hiç ufak tefek olmasa gerek ki bu seçim sonuçlarına da yansdı.

Fotoğraf: Murat Uysal/Evrensel

TUTDERE DEPREMZEDEYİ ETKİLEDİ

Yerel seçimlerde AKP'li Ziya Polat'ın karşısında CHP'nin Adayı Abdurrahman Tutdere, Adıyaman'da oy oranı az olsa bile Kürtlerin oyunu belli ölçüde kazandı. Merkezdeki, Yukarı Kara Pınar gibi DEM'in güçlü olduğu mahallelerde bile, kimi garanti olan sandıklardan DEM Parti'nin çıkmaması, DEM ve CHP arasında bazı anlaşmalar yapıldığına dair söylemleri ortaya sermişti. Tutdere'nin Adıyamanlı olması ve deprem sürecinde yürüttüğü çalışma halk tarafından görülmüştü. Meclisteki konuşmalarından katıldığı programlara Adıyaman halkının sorunlarını dillendiren Tutdere, AKP'nin Adayı Polat'ı gölgede bıraktı. 2024 yerel seçimlerinin sonuçlarına baktığımızda yaklaşık 108 bin seçmenin oy kullandığı Adıyaman'da CHP yüzde 50'den fazla aldığı oy alarak, yüzde 27'lerdeki AKP'yi açık arayla yendi. CHP'nin uzun yıllar ardından Adıyaman merkezi kazanması ise bu oranı etkileyen önemli noktalardan biri.

HÜDA PAR UMDUĞUNU BULAMADI

Yeniden Refah'ın Cumhuriyet İttifakında katıldığı genel seçimlerdeki oy yüzüde 4'lerdeyken, yerel seçimlerde yüzde 13'ü aştı. Saadet Partisi ve İyi Parti ise dikkate değer oranda oy kaybetti. Öte yandan özellikle merkez ilçesinde faaliyet sürdüren HÜDA PAR'ın yüzde 1 oyla beklediği desteği göremedi.

Adıyaman açısından hiç şüphesiz dikkat edilmesi gereken etmenlerden biri Menzil ve Furkan Tarikatı gibi dini grupların tutumu. Uzun yıllardır seçimlerde oy kullanmamaya çağırılan Furkan Tarikatı yine aynı çizgisini kordu. Öte yandan Menzil açısından, Menzil Şeyhi Abdülhak Erol'un ölümünün ardından üçe ayrılan tarikattaki küçük kardeş Mübarek Erol'un başında olduğu Semerkand - Beşir - TUMSİAD - GENÇ-KON kolundan "Cumhuriyet İttifakına destek" açıklaması gelmişti ancak Saki Erol'un yönetiminde olduğu Sehrendi Vakfı sessiz kalmıştı. Menzil etkisinin belirli oranda öne çıktığı Adıyaman'da çağrılara rağmen halk tepkisini ortaya koydu.

Damla KIRMIZITAŞ

Ankara

CHP'li Mansur Yavaş, yüzde 60.35'e varan rekor oyla Ankara Büyükşehir Belediyesini yeniden kazandı. Başkan-tin seçim sonuçlarını değerlendiren deneyimli Gazeteci Fevzi Argun, AKP'ye olan güçlü desteğin ne kadar düştüğüne "Kazan'da CHP'nin kazanması, Çankaya'da AKP'nin kazanmasına eş değer" diye özetledi.

Oy oranını yüzde 50.93'ten yüzde 60.35'e çıkaran Yavaş oyunu 335 bin artırırken, rakibi AKP'li Turgut Altınok'un oy oranı ise yüzde 31.69'da kaldı. 2019'da Yenimahalle, Çankaya ve Elmadag belediyelerini kazanan CHP, bu seçimde 16 ilçeyi kazandı. Aralarında sanayi havzalarını barındıran Sincan, Akıyurt ve Çubuk ilçeleri ise büyük bir erimeye rağmen AKP'de kaldı.

30 YIL SONRA KEÇİÖREN

Altınok'un belediye başkanlığı yaptığı Keçiören'de 1994'ten sonra ilk kez kazanan CHP, Mesut Özarslan ile yüzde 47 oy oranını yakalarken, AKP'nin oyu Altınok'la elde ettiği yüzde 63'ten yüzde 38'e geriledi. Yine Mamak'ta CHP'li Milletvekili Gündüz Şahin, AKP'li Asım Balcı'ya yüzde 16'lık bir fark attı. Etimesgut'ta 20 yıl belediye başkanlığı yapan MHP'li Enver Demirel'e karşı 'Behzat Ç' karakteriyle tanınan, CHP'li Oyuncu Erdal Beşikçioğlu yüzde 56.58'lik oy oranıyla kazandı. Çankaya Belediyesi başkanı aday olan Hüseyin Can Güner ile CHP'nin 2019'daki yüzde 73'lük oyu ise yüzde 65'e geriledi.

Öte yandan Ankara'da İl Genel Meclisi seçiminde, CHP 2019'daki yüzde 37 oy oranını yüzde 49'a yükseltti-

ken, AKP ise 2019'da yüzde 41 olan oy yüzüde 28'e geriledi.

ECEVİT'İN OYU TAMAMEN CHP'YDİ

Gazeteciliğe '80'li yıllarda başlayan deneyimli Ankara Gazetecisi Fevzi Argun, Ankara seçim sonuçlarını değerlendirdi. CHP'li Yavaş'ın aldığı oyun rekor olduğunu söyleyen Argun, geçmiş yerel seçimlerle alınan oy oranlarıyla şöyle karşılaştırdı: "CHP'nin 1977'de yerel seçimde aldığı yüzde 50'ye yakın oyuyla Mansur Yavaş'ın şimdiki yüzde 60 oyu arasında fark var. '77'deki oy gerçekten CHP'nin oyu. Türkiye'nin genel durumuyla da ilgili bir şey bu. Ancak sonuç olarak Ankara'da olmayan bir rekor. Hatta Süleyman Demirel ve Turgut Özal'ın adayları bile yüzde 60'ı alamamıştı. Keza Melih Gökçek de öyle."

Bu oy oranında Mansur Yavaş'ın etkisinin fazla olduğunu belirten Argun, "AKP'deki oy kaybı ve sandığa gitme ikinci bir etki. Üçüncüsü de Türkiye'deki genel olarak ekonomik ve siyasal öfkenin patlaması. Çünkü diğer partilere baktığımda, Ankara'da oy alması gereken partiler bile oy alamamışlar. Örneğin DEM Parti ve İyi Parti... Akla gelebilecek bütün partiler oy alamamış. Yeniden Refah'ın bile doğru dürüst oy alamadığı bir şehir" dedi.

‘ALTINOK’A KİRACILARI BİLE OY VERMEDİ’

Kazan'ın seçim sonucunun dikkat çekici olduğunu ifade eden Argun, "Kazan eskiden bir kasabaydı. Türkiye'nin en verimli topraklarına sahip Anadolu kasabasıydı. Orayı büyük bir ilçe haline Gökçek-Erdoğan ikilisi getirdi. Hemen hemen herkes oraya gidip yerleşirdi. Diğer ilçeler için bir ihtimal vardı. Bekleniyordu. Keçiören

beni şaşırtmadı. Örneğin, Melih Gökçek 1989'da belediyeyi kaybetmişti. Masasını bile toplamadığı, seçilmesinin o kadar garanti olduğu bir seçimdi. Hem de ayıp olmasın diye aday gösterilen biri kazanmıştı. Keçiören için Turgut Altınok parlatıldı ama Ankara'nın çoğuna sahip Altınok'a kiracıları bile oy vermemiş. Keçiörenlileri bırak. Seçimden sonra konuşuluyor. Bakılınca gerçekten çok kötü bir adaymış Altınok, Kurum'dan da kötü. Zenginliği ortaya çıkınca bu da bir etken oldu" diye konuştu.

GENEL SEÇİM İŞARET VERDİ

Genel seçimlerin değişim sinyalini verdiğine dikkat çeken Argun, "Önceki seçimi Erdoğan kazandı ama Ankara'nın, İstanbul'un, Bursa'nın, Manisa'nın sonuçları da farklı şeyler veriyordu matematiğine bakıldığında. En çok da Ankara'da veriyordu. Ankara'da en azından 3-5 ilçede, CHP çizgisindeki bir adayın seçilebileceğini gösteriyordu. İlçe ilçe okunduğunda bir değişim olacağı gözüküyordu. Az farkla Erdoğan'ın öne çıktığı ya da geride kaldığı yerlerdi. Ama Kazan bu söylediklerime de ters bir sonuç verdi. Kazan'da CHP'nin kazanması, Çankaya'da AKP'nin kazanmasına eş değer" dedi.

SİNCAN'DA PİRUS ZAFERİ

İşçilerin yoğun olduğu ilçelerde acayip bir gerileme içinde olduğunu söyleyen Argun, "Sincan, Pursaklar'da, Akıyurt'ta gerilemiş, Yeniden Refah öne çıkmış. Sandığa gitme de çok fazla. Evet kazanmışlar ama biraz 'Pirus zaferi'ne benzemiş. Esnaf ağırlıklı, kent yaşamıyla uyumlu, tarıma dayalı oylar sayesinde biraz ayakta kalmış gibi görüyorum" dedi.

KÜLTÜR GÜNCEİ

Öykü yarışması sonuçlandı

11 NISAN 1980'de öldürülen Gazeteci, Yazar Ümit Kaftancıoğlu adına bu yıl 20'incisi düzenlenen Ümit Kaftancıoğlu Öykü Yarışması sonuçlandı. Aralarında Adnan Özyalçiner, Mehmet Güler ve Zeynep Aliye'nin de olduğu seçici kurulun değerlendirmeleri sonucunda dereceye giren ilk 10 öykü belirlendi. Yarışmanın birincisi "Kaşınan Göz Kapağı" öyküsü ile Armağan Can oldu. Ödül töreni 20 Nisan'da Bakırköy Yunus Emre Kültür Merkezinde yapılacak. (İSTANBUL)

'Son Hasat' festivalde

48. Toronto Film Festivali'nde dünya prömiyerini yapan Cemil Ağacıoğlu'nun "Son Hasat"ı, 43. İstanbul Film Festivali'nde Ulusal Yarışma Jürisi'nin karşısına çıkacak. Filmde, küçük bir Anadolu kasabasında yaşayan ve geçimini kamış hasadıyla sağlayan Ali'nin yerel çetelerin zulmüne karşı verdiği mücadele anlatılıyor. Film festival kapsamında; 22 Nisan'da Atlas 1948 Sinemasında, 23 Nisan'da Kadıköy Sinemasında gösterilecek. (İSTANBUL)

Nilüfer'de Aytekin sergisi

Fotoğraf: Nilüfer Belediyesi

NİLÜFER Belediyesi, Can Aytekin'in "Geçen Program" adlı sergisine, Kevser Güler Küra-törlüğünde, 22 Şubat itibarıyla Nâzım Hikmet Kültürevinde ev sahipliği yapmaya başladı. Sergide Aytekin, dijital teknolojiler öncesinde yaygın bir üretim olan afiş ressamlığı pratiğinin tekniklerine, kağıt malzeme ve baskıyla ilişkisine ve açık ya da örtük resim tarihi referanslarına yakından bakıyor. Sergi 21 Nisan tarihine dek görülebilir. (BURSA)

76. ÖLÜM YIL DÖNÜMÜNDE

Rahatı kaçan bir ağaç: Sabahattin Ali

Ahmed Arif'in dediği gibi "Yasaklar, firavun kalıntısıydı." Sabahattin Ali, bu firavun kalıntılarından üstesinden gelivermişti çünkü o Nâzım'ın deyimiyle "Türkiye edebiyatının namuslu evladıydı."

Tarık ÖZYILDIRIM

Sabahattin Ali'nin hikayelerinde, romanlarında insanın yüreğine dokunan bir hüznün havası hakimdir. Aslında bu hüznün temelinde halkı bilgilendirme dürtüsü yer alır. Bir aşk romanı ya da aşk hikayesi gibi görünen eserlerinin arka planında sosyal adaletsizliğe, sınıf farkına, haksızlıklara işaret eder Sabahattin Ali. "Yeni Ay"da yayımlanan ilk önemli hikayelerinden "Bir Orman Hikayesi"nde de ormanların yok edilmesine sessiz kalınmasına tepkilidir: "Orman bizim her şeyimizdir delikanlı, anamız, babamız, evimiz. Sırtımızı o giydiriyor, karnımızı o doyuruyor, evimizin kerestesini o veriyordu. Ormansız yaşamak... Delikanlı, bizim elimizden ormanımızı aldılar, bizi ormansız bıraktılar... Bizi bir tek ağaçsız bıraktılar!.." (Değirmen)

Sabahattin Ali, "Aynı çağda yaşamaktan onur duyduğum" dediği Nâzım Hikmet'le tanışması bu hikaye sayesindedir. Hikayeyi "Yeni Ay" dergisine getirdiğinde Nâzım Hikmet'le karşılaşır. Nâzım Hikmet, hikayeyi beğenir ve bu alanda ilerlemesini salık verir. Daha sonra Sabahattin Ali için "Türkiye orta sınıfının, fukarasının hayatlarını bize anlatan ilk yazar Sabahattin Ali değildir. Fakat bunu büyük bir ustalıkla yapan ve inkılapçı, halkçı, gerçekçi bir görüşle yapan ilk hikayecimiz, romancımız odur" der.

MASAL BİR BAŞKALDIRIDIR

Sabahattin Ali'nin 1935'ten sonra hikaye kitapları arka arkaya gelir: Değirmen, Kağrı, Ses, Yeni Dünya ve Sırça Köşk. Özellikle 1947'de yayımlanan "Sırça Köşk" siyasi çevreler tarafından tepkiyle karşılanır, dönemin iktidarı tarafından hemen toplatılır. Kitapta yer alan ve yetişkin masalı olan "Sırça Köşk" dönemin siyasi anlayışını, sömürü düzenini sertçe eleştirir. Halkı sömüren oligarşik düzene bir başkaldırı niteliğinde bir masalıdır "Sırça Köşk". Tahir Alangu'nun "Masal bir başkaldırıdır" sözünün en iyi yansımasıdır.

"Sakin tepenize bir sırça köşk kurmayın. Ama günün birinde nasılsa böyle bir sırça köşk kurulsun, onun yıkılmaz, devrilmez bir şey olduğunu sanmayın. En heybetlisini tuzla buz etmek için üç beş kelle fırlatmak yeter." (Sırça Köşk)

Sabahattin Ali, bu hikayeyi yayımlamadan önce aile dostları Sertellerin evinde okur. Sabiha Sertel hikayenin sonunda "Bu kelleler önce sırça köşkü yıkacak ama korkarım bu köşke önce seni fırlatacaklar" der. Sabahattin Ali, bunun üzerine "Su testisi, su yolunda kırılır" der.

Sabahattin Ali'nin yaşamı sansürle, kovuşturmalarla, yasaklarla geçer. 1937'de yayımlanan "Kuyucaklı Yusuf" da toplatılan kitaplarındandır. Romanın yasaklanmasının nedeni ise halkı askerliğe ve aile hayatına karşı soğutmak. Reşat Nuri Güntekin, davanın bilirkişi heyetinde yer alır. Romanı Türk edebiyatının önemli eserleri

Fotoğraflar: Taha Toros Arşivi

arasında olduğunu söyler ve ekler: "Yüzümüzi ağartacak bir sanat eseridir." Heyet-teki diğer bilirkişi raporları da olumlu olunca roman aklanır. Kuyucaklı Yusuf'tan sonra Sabahattin Ali 1940'ta İçimizdeki Şeytan ve 1943'te Kürk Mantolu Madonna'yı yayımlar.

'BENİM MESKENİM DAĞLARDIR'

Edebiyata şiirle başlayan Sabahattin Ali, ilk şiirlerinden olan Dağlar'da "Benim meskenim dağlardır" der sanki ölümünü görmüşçesine. 2 Nisan 1948'de bir dağın yamacında, bir ağacın dibinde, kitap okurken bir kiralık katil tarafından başına, yüzüne aldığı sopa darbeleriyle katledilir. Katiline millî duyguları bahane edilerek 4 yıl hapis cezası verilir, daha sonra da genel afı 2 yıl bile yatmadan çıkarılır. Bir aydının katletmenin bedeli sadece 2 yıl olur. Otopsi için bulunan kemikleri ve kafatası bir torbaya konup Kırklareli'ye götürülür ve orada kaybolur. Kızı Filiz Ali, bu durum için "Binlerce yıl önce ölmüş insanların mezarı var fakat babamın yok" der. Bunun üzerine Yıldız Dağlarının eteklerinde bir anıt mezar hazırlar babasına. "Başım dağ, saçlarım kardır/ benim meskenim dağlardır" dizesiyle yazılıdır bu anıt mezarı.

Sabahattin Ali, insanın insanı sömürmediği daha özgür bir dünya için ölümü göze alır. Onun bu mücadelesini en iyi anlatan Enver Gökçe dizeleriyle Sabahattin Ali'ye veda edelim: "Böyle/ düşünürsa/ bir/ bir/ insan/ daha/ özgür/ olsun/ diyedir..."

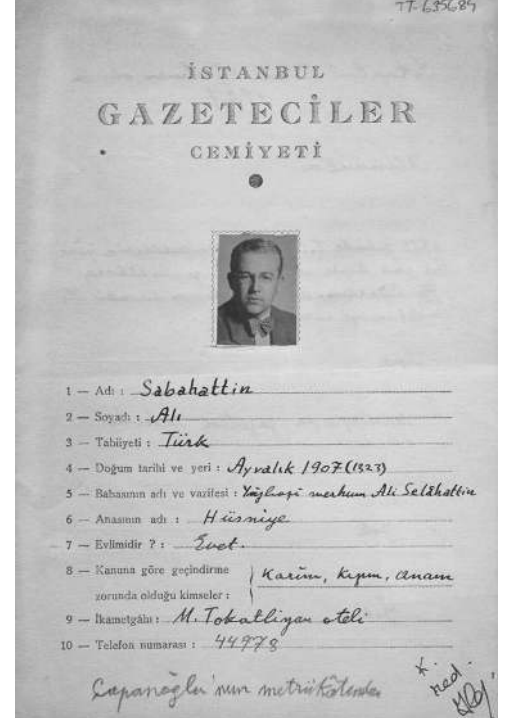
YASAKLAR FIRAVUN KALINTISIYDI

1946 yılına gelindiği zaman hikaye ve romanlarındaki eleştiri dozunu artıracak bir işe soyunur Sabahattin Ali: Bir siyasi mizah gazetesi Markopaşa'yı çıkarmak. Aziz Nesin'le beraber çıkardığı "Markopaşa gazetesi", bütün engellemelere rağmen birkaç sayı sonrasında 60 bin baskı sayısına ulaşır. Gazetenin her yeni sayısı çıktıktan sonra ya Sabahattin Ali ya Aziz Nesin ya da sonradan gazeteye dahil olan Rifat Ilgaz'a mahkeme ve hapisane yolu görünür. Gazete, bu baskılarla bir dönem "Yazarları Polis Nezaretinde ve Hapse Girmedikleri Zamanlar Çıkar" manşetiyle çıkar. Gazetenin neredeyse her sayısı toplatılır, hatta gazete kimi zaman baskı aşamasındayken yok edilir. Sabahattin Ali, bütün bu zulme karşı "Markopaşa ne kadar büyük kuvvetmiş, biz onlardan, onlar bizden korkuyor" der. Gazetenin ön sayfasında "Biz gazeteyi namuslu insanlar için çıkarıyoruz" yazar. (Markopaşa Yazıları ve Ötekiler)

Halk, yoğun bir ilgi gösterir bu gazeteye. Haluk Yetiş bu durum için "Halk, yöneticiler için söyleyemediklerini Markopaşa'da buluyor" der. Çünkü güldürürken ısıran bir gazetedir Markopaşa. Toplatılmalar, sansürler, yasaklara karşı Sabahattin Ali sert bir tepki gösterir ve "Çalmadan, çırpmadan, bize ekmeğimizi verenleri aç, bizi giydirenleri donsuz bırakmadan yaşamak istemek bu kadar güç, bu kadar mihtetli, hatta bu kadar tehlikeli mi olmalı idi? Namuslu olmak ne zor şeymiş meğer!" der.

Herkese seslenen bir yazardır Sabahattin Ali. Aydın, Konya, Sinop ve İstanbul cezaevlerinde yatmış, burada nice insanlarla tanışmış, onların hikayelerini edebiyatına konu etmiş bir yazardır. Tanıdığı, yaşadığı, gördüğü ve beraber nefes aldığı memleketinin insanlarını seydi Sabahattin Ali: "Biz istiyoruz ki bu memlekette yapılan her iş, üç beş kişinin çıkarına değil, bu toprakları dolduran milyonların yararına olsun..." (Markopaşa Yazıları ve Ötekiler)

Markopaşalar kapatılsa da Merhumpaşalar, Malumpaşalar, Ali Babalar çıkar. Ahmed Arif'in dediği gibi "Yasaklar, firavun kalıntısıydı." Sabahattin Ali, bu firavun kalıntılarından üstesinden gelivermişti çünkü o Nâzım'ın deyimiyle "Türkiye edebiyatının namuslu evladıydı."

SABAHATTİN ALİ'NİN TGC'YE ÜYELİĞİ KABUL EDİLMEMİŞTİ

İskender ÖZSOY

TEMELİNDE meslek ahlak ve ilkeleri; onur, emek, mücadele, özgürlük ve demokrasi yatan Türkiye Gazeteciler Cemiyetinin (TGC) 78 yılında nice başarılarının yanında bir de üyelik reddi öyküsü var.

Arşivlerde kalmış bir belgeye göre Öykücü, Şair, Yazar ve Roman-cı Sabahattin Ali'nin TGC'ye -o yıllardaki adıyla İstanbul Gazeteciler Cemiyetine- 6 Şubat 1947 tarihinde Marko Paşa gazetesinin sahibi ve yazarı olarak yaptığı üyelik başvurusu reddedilmiştir. Başvurunun reddedildiği üyelik başvuru formunun birinci sayfasının sağ alt köşesindeki imzası okunamayan kişinin "K. red." notundan anlaşılıyor.

2 Nisan 1948 tarihinde öldürülen Sabahattin Ali'nin cemiyete başvuru formuna el yazısıyla neler yazdığına şöyle bir göz gezdirelim:

Formun fotoğrafı ön yüzüne yazdıkları:

Adı: Sabahattin. Soyadı: Ali. Tabiyeti: Türk. Doğum tarihi ve yeri: Ayvalık 1907 (1323) Babasının adı ve vazifesi: Yüzbaşı merhum Ali Selahattin. Anasının adı: Hüsnüye.

Başvurusunda evli olduğunu beyan eden Sabahattin Ali, ikametgah adresi olarak M. Tokatlıyan Otelini göstermiş, telefon numarasını da vermiş; bakmakla yükümlü olduğu kişilerin eşi, kızı ve annesi olduğunu belirtmiş.

Başvuru formunun en altında sonradan eklendiği belli olan notta "Çapanoğlu(*) metrukatından" yazıyor.

Giriş formunun ikinci sayfasında İstanbul Erkek Öğretmen Okulunu 1927 yılında bitirdiğini yazan Sabahattin Ali, Almanca bildiğini ve basın dışında bir işi olmadığını kaydetmiş.

Sabahattin Ali "Bir mahkumiyetinin olup olmadığı muhakeme altında bulunup bulunmadığı varsa mahkumiyetinin mahiyeti" sorusunu şöyle yanıtlamış: "1932 yılında TCK'nin 158'inci maddesine göre bir sene hapse mahkum olup bilahare affa uğradım. Halen bir basın davası ile mahkemeye verildim."

Ulus, Tan, Yeni Dünya gazeteleriyle çeşitli dergilerde roman, öykü fıkra ve tercüme eserler yayımladığını belirten Sabahattin Ali, cemiyete başvuru tarihine kadar sekiz telif, yedi tercüme eserinin yayımladığını yazmış.

(*) **Gazeteci Münir Süleyman Çapanoğlu. Türkiye'nin ilk özel gazetesi Tercüman-ı Ahval'i yayımlayan Çapanzade Ağâh Efendi'nin torunlarından Çapanoğlu, 1894 yılında İstanbul Beyazıt'ta Yahnikapan Mahallesi'nde doğdu. 64 yıllık meslek hayatında İstanbul'da yayımlanan hemen hemen bütün gazete ve dergilerde çalışarak sürdürdü. Çapanoğlu 1 Temmuz 1973 tarihinde vefat etti.**

Basın İlan Kurumu, resmi ilan hakkımızı tümüyle iptal etti!

BİR KEZ DAHA İLAN EDİYORUZ: #EVRENSELSUSMAZ

E-gazete'ye abone ol, dayanışmaya güç kat!

AJANS PRESS
technology

444 9 522
info@aptech.com.tr

196 ÜLKE
150 MİLYON WEB SİTESİ
38 SOSYAL MEDYA PLATFORMU

Ajans Press tarafından, dünyanın önde gelen ülkelerinden **500 yazılım mühendisi** ile geliştirilen ve medya mecralarının tümünü bir arada sunan **ilk ve tek platform.**

NEWSCOPE

BAŞSAĞLIĞI

Yoldaşımız parti üyemiz Erol Akyüz'ün annesi

Hatice Akyüz 'ü

kaybettik. Yoldaşımıza ve ailesine başsağlığı diliyoruz, acısını paylaşıyoruz.

Emek Partisi
Erzincan İl Örgütü

emek evrenselidir

evrensel

Fotoğraflar: Dilek OMAKLILAR/Evrensel

Onur Usta: Dünyayı kuran da kurtaracak olan da emekçiler

Dilek OMAKLILAR
Hatay

Sabah işçi duraklarında işçilerle bir araya geldikten sonra olmazsa olmaz nohut dürüm yemeğe gidiyoruz. Nohut dürümüne “suni kebab” da deniyor, Onur Usta nohut dürüm için “Sadece yemek değil, bir kültür” diyor.

Onur usta ile eşi Yasemin, sabahın 04.00’ünde kalkıp güne başlıyor. Bir gün önceden suya koydukları nohuda haşlıyorlar. Hazırladıkları nohut ile Onur Usta, saat 6.00’da işçi duraklarının yolunu tutuyor. O saatte bir fabrikaya giden işçiler, sokağı süpüren temizlik işçileri bir de Onur Usta sokaklarda oluyor. Kendisi de daha önce fabrika işçisi olan Onur Usta şimdi fabrika işçilerinin servis beklediği durakları dolaşarak ekmeğini kazanıyor.

9 YAŞINDAN BERİ SOKAKLARDA

Pazar günleri hariç her gün çalışıyor Onur Usta. Ancak zaten 9 yaşından beri de sokaklarda olduğunu söylüyor. Babasının bahçeye ektiği marulu, turpu el arabasıyla satmaya başlayarak çalışma hayatına atılmış Onur Usta, fabrikadan emekli olduktan sonra da nohut dürüm yapmaya başlamış. Onur Usta, “Ben bu işi 1993 yılında da yapmıştım, o zaman lisedeydim. Lisedeiyken tiyatroya ilgim vardı, bir öğretmenimin taklidini yapmıştım o zaman. Herkes beğenmişti ama öğretmenim çok sinirlenmişti, beni sınıfta bıraktı. Sonra işe girdim. 3 fabrikada çalıştım. İlk önce bir metal fabrika-

sında, sonra Fil Filtre’de çalıştım en son da Şampiyon Filtre Fabrikasında çalıştım” diye anlatıyor. Fil Filtre deyince aklımıza direnişlerin Türk Metal sendikasına üye olmasıyla 100 dolayında işçi işten atılmış, işçiler fabrika önünde uzun süre kurdukları çadırda direniş sürdürmüşlerdi. Ancak Türk Metal yine işçilere sahip çıkmayınca sendikalaşma mücadelesi başarıya kavuşmamış. Onur Usta da o dönemlerde çalışmış Fil Filtre’de. Diğer fabrikalarda ise sendikal çalışma olmamış, olamamış. Bölgede onlarca filtre fabrikası olduğunu ama hepsinin sendikası olmadığını söylüyor. **‘SADECE KARIN DOYURMAK İÇİN DEĞİL, BAK BİR KÜLTÜRDÜR’**

Onur Usta 43 senedir mücadele içinde. Hayatın bir mücadele oldu-

ğunu belirtiyor. Yaptığı iş için de “bu bir kültür” diyor. Usta, “Bu kültür, Hasan amcadan geliyor. O, 40 senedir yapıyor bu işi. Okulu-muzda kantin yoktu, bunu yerdik biz de. Sonra işi öğrendik. Herkes ‘Çocukluğumun yemeği’ der. Bunun ayrı bir yeri var, sadece karın doyurmak değil manevi değeri de yüksek” diye anlatıyor.

‘HAYATIN ORTASINDA DEĞİL YA İÇİNDE YA DIŞINDASIN!’

Hem işilik yapan hem de bu işi yaparken sürekli işçilerle bir araya gelen Onur Usta’ya, “İşçilerin yaşamı nasıl, neden örgütlü değiller?” diye sordüğümüzda, şunu söylüyor:

“Korku imparatorluğu kurmuş bu düzen; insanları işiyle, aşıyla tehdit ediyor. Alın teri dünyanın en kutsal şeyidir. Yaklaşık 43 senedir

emek içindeyim, dinden de öte bir şey. Başını yastığa koyduğunda onun verdiği rahatlık, başka bir şey. Bu dünyayı kuran emekçi kesim ve kurtaracak kesim de emekçilerdir. Başka kimse kurtaramaz, çünkü emekçi kesim tuğlasını atıyor. Tepedekiler bilmez. Hayatın ortasında yer alma gibi bir şey yok, şarkıda da geçiyor. Ya içindesin çemberin ya da dışında...

‘MÜCADELEYE GİRMEYEN İŞÇİNİN KENDİSİ DE DEĞİŞMEZ’

İşçilerin hayat mücadelesi geçinmekle sınırlı kalıyor; ay sonunu nasıl getireceğini düşünüyorlar. Oysa çalıştığı, ürettiği halde neden geçinemediğini sorgulaması ve bunun için mücadelemesi lazım. Mücadeleye girmeden ürettiği zenginlikten payını alma kavgası vermeden kendisi de değişmez, ülke de değişmez. İşçinin kendisi değişim için adım atarsa diğer arkadaşının da değişmesine yol açar”

Birinin değişmesinin diğerinin de değişmesine yol açacağını söyleyen Onur Usta şöyle devam ediyor: “Bugün kapitalist sistem alanlarını daraltıyor. İnsanlar bireysel çözümler peşinde koşuyor. Bugün işçilerin ne tatilleri var ne başka bir şeyi. Kendilerine ait bir boş zamanları yok. Tatilleri olduğunda zaten fazla mesaiye gidiyorlar. Emekli olayım başka şeyler yaparım, diyor ama emekli olsa da çalışmak zorunda kalıyor. Bunu değiştirmek ancak örgütlenme ve mücadele ile olur. Bunun tarihte de örnekleri var. İşçiler tarihlerini kendileri yaparlar. Hayatı var eden, üretimi gerçekleştiren işçiler, daha güzel bir dünyayı da kurabilirler.”

KÖŞE GÖNDERİ

Alper KAYA

gazeteci0@yandex.com

ŞİDDET SARMALI, DEPREMZEDEYİ DE SARMALADI

Ülke futbolu, nicedir gizlenmeye / yok sayılmaya çalışılsa da gittikçe yükselen bir şiddet sarmalının içine hapsolmuş durumda. Bu konuya dair bu satırlarda pek çok farklı örneğe yer verdim. Şimdi, geçen hafta sonu yaşanan yeni bir vahim hadiseyi aktaracağım...

Orduspor’u anımsayan futbol severler vardır. 1967 kuruluşlu bu Karadeniz ekibi, çok uzun yıllar profesyonel liglerde mücadele etmişti. Hatta 2011 - 2012 ve 2012 - 2013 sezonlarında Süper Lig’de dahi mücadele etmişti. 1. Lig’de 3. sırada ligi tamamladığı 2013 - 2014 sezonunun ardından tabiri caizse ‘paraşütsüz’ düşüşü geçen Orduspor üç senede üç lig birden düşerek amatör liglere doğru yol almıştı. Günümüzde ise onun karşısında parlatılmaya çalışılan Orduspor 1967 profesyonel liglerde mücadele ederken; ‘orijinal’ Orduspor ise amatör kümeden geri dönme mücadelesi veriyor.

2023 - 2024 sezonunda yer aldığı Ordu 1. Amatör B Grubu’nda sadece bir mağlubiyet ve bir beraberlikle play-offlara kalan mor beyazlılar; önce play-off B kategorisinde başarıya ulaştı, son olarak ise Kabadüz Belediyespor ile play-off son turu oynamaya hak kazandı. İlk maçın 1-1 berabere bittiği bu eşleşmede 30 Mart’ta oynanan ikinci maçta Orduspor 1-0 kazanarak çeyrek finali de başarıyla geride bırakmıştı.

Ne olduysa, maç sonunda oldu.

Fakat maç sonuna geçmeden önce bir not düşmemiz icap eder.

Orduspor, uzun süredir futbol alanında faaliyet göstermiyordu. 2022 - 2023 sezonunda bir karar alarak, depremden etkilenmiş bölgedeki futbolcuları bünyesine katmış ve 2. Amatör Küme’de mücadele etmeye başlamıştı. Hikayenin sonu ise mutlu bitmiş, 2. Amatör’de namağlup şampiyon olarak 1. Amatör’e yükselmişti.

Ağırıklı olarak Kahramanmaraş ve Hatay’daki depremde futbolculardan oluşan kadrosuyla Bölgesel Amatör Lig’e yükselme maçlarına kadar başarıyla ilerleyen Orduspor; Kabadüz Belediyespor karşısında aldığı galibiyetten sonra rakip futbolcular tarafından fiziksel saldırıya uğradı. Polisin biber gazı ile müdahale etmek zorunda kaldığı bu kavgalarda pek çok futbolcu yara aldı. Yani, ülkenin dört bir yanını kaplamış olan o şiddet sarmalı; depremde futbolcularımızı da sarmalamaktan geri kalmadı.

FARKLI KAFALARDAYIZ

Kısa bir soluklanma anı yaşanacağı beklentisi yaratır milli maç arası. Ülkede futbol üzerine konuşulan başlıklar, tiyatro sahnesindeki dekor misali, değişir. Juventus’ta, Chiesa’nın yokluğunda gösterdiği performansla Vlahovic’in partneri mi alternatifini mi olacağı tartışılan Kenan Yıldız’ın, Real Madrid’de aldığı her dakikada heyecan yaratan, son maçında orta sahadan attığı şutu direkten dönen Arda Güler’in, Inter’in orkestra şefi Hakan’la, Galatasaray’ın büyücüsü Kerem ve jokeri Barış Alper Yılmaz’la, Fenerbahçe’nin top kapma canavarı İsmail’e sağlayacağı uyum, ortaya çıkaracağı oyun heyecan ve merak uyandırıyor.

Hatta Süper Lig’in ve avrupalının da, en iyi çıkış yapan genç yeteneği Semih Kılıçsoy’un da kadroda olacağı açıklanmıştı. Almanya maçında kazanılan galibiyetin güveni, gençlerin yarattığı heyecanla birleşince Macaristan ve Avusturya maçları karşısında stoper eskilerle Ferdi ile Cengiz’in yokluğuna karşın eldeki kadronun güzel futbolla galibiyetler izletebileceği hissi veriyordu. Montellâhın grup sürecini tamamlarken gösterdiği performans umutlandırıyordu.

Her şeyin bu kadar iyi gitmesi ise Türkiye’deki futbol atmosferi için normal değildi. Normali yakalamak gerekiyor-muş gibi bir kriz ve kaos maçlar başlamadan milli takımın da gündemi oldu. Semih’in A Takıma çağırılıp 21 yaş altı milli takıma gönderilmesi tüm gündemi ele geçirmiş ve tek tartışılan konuyken, Montella, maçtan önce çok net konuşmuştu: “Dürüst olmak gerekirse problem yokken problem yaratıyor-muşuz gibi hissediyorum. Baktığınızda Arda görmek istediğim bir oyuncu muhtemelen bir dahaki maçta başlayacak. Duygusal olmamamız gerekiyor. Mantıklı olmamız gerekiyor.” Bu sözleri ülkedeki futbol gündemiyle Montellâhın futbol gündemi arasındaki farkın resmiydi.

İki tarafın kafasındaki futbol soru ve sorunlarının farklılığı, iki farklı T11e, defans düzeniyle oynanan iki maçta da birbirinden farklı sonuçlar izletti bize. Esas olan Montellâhın kafasındakilerdi. Haziran öncesinde, tüm maç eksikliklerine karşın belli oyuncuların performanslarını görmek istediğini anladık. Arda, Hakan, İrfan Can’ın aynı anda lüks olabileceği, Merih Demiral, Cenk Özkacar ve Mert Müldür’ün performanslarının yeterli olmadığını dolayısıyla sağ ve sol bek alternatiflerinde sorunlar olduğunu anlatıyordu ortaya çıkan sonuçlar. Takımın özellikle Avusturya maçındaki kopuşunun gerekçesini iyi analiz etmek gerek. Maç konsantrasyonunun bu seviyede bu kadar çabuk kopması EURO 2021’deki performansı geride bıraktıracaktır. Gruptaki Portekiz Fernando Santos’un değil, Roberto Martinez’in Portekiz’i!

Montellâhın tercihlerini tartışırken Semih Kılıçsoy’a odaklanmayı bir kenara bırakırsak, Kalecilerin formsuz, Ferdi’nin alternatifsiz, Zeki Çelik’in tek ihtimal, stoperlerin istikarsız olduğu, ilk 11’de başlamasını düşündüğümüz gençlerin az süreye aldığı gibi gerçekleri yüzümüze vuran iki maçta geride bıraktığımız. Milli takım kampına gelmeden önceki lig maçında birbirine düşmanlaşan iki takımdan oyuncuların bulunduğu ortamdaki iç huzurun ne durumda olduğu da sahaya etki etmiş olabilir mi diye düşünmek de gerek eğer futborda psikolojinin önemine vurgu yaparsak. Gazetelerde manşetler hala o maçı yazarken, kampta konuşulan ortak konunun da Szoboszlai’yi nasıl durdurmak olmasa tahayyül edilebilir. Kadrodaki iç huzur ne kadar yerli yerindeyse skor tabelası da onu gösterdi iki maçta da.

Yenilen 7 gole karşılık penaltıdan atılabilen bir gol kötü bir milli takıma sahip olduğumuza işaret etmiyor şüphesiz ki. Eldeki kadronun eleme maçlarında olduğu gibi sonuçları bir sonraki tekrar olması mümkün. Oyun olarak beklentilerimizin karşılanamamış oluşundaki gerçeğin Euro 2021’dekine benzerliğini görüp dersler almak gerek.

Ayvalık’ın kabusu fabrikanın davası yeniden görülecek

Özer AKDEMİR
İzmir

BALIKESİR’in Ayvalık ilçesinde faaliyet gösteren Doğuş Prina Fabrikasına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından düzenlenen çevre izin ve lisans belgesinin iptali davasının reddedilmesi kararı İstinaf mahkemesi’nden döndü. Bursa Bölge İdare mahkemesi Ayvalık Belediyesi’nce açılan ve Ayvalık Tabiat Derneği’nin de müdahil olduğu davayı reddeden Balıkesir 1. İdare Mahkemesi’nin kararını bozarak davanın yeniden görülmesine hükmetti.

İzmir Çanakkale yolu Ayvalık sapağında bulunan prina fabrikasında 15/12/2020 tarihinde pirina havuzunun istinaf duvarının patlaması ve yıkılması sonucunda pirina

malzemelerinin Çanakkale - İzmir karayoluna akmıştı. Bu akan atık suların Nikita Deresine tahliye edilmesi yaşanan çevre katliamının etkisini artırdı. Olayla ilgili Başsavcılığın yürüttüğü soruşturmada işletmedeki pirina bertaraf yönteminin ve havuzların uygun olmadığı ve tehlikeli atıklarının depolanmasında ve bertarafında yönetmeliklerin belirttiği metotların uygulanmadığını ortaya koymuştu. Yaşananlara rağmen şirketin çevre izin lisansının iptali davası mahkeme tarafından reddedilince dosya İstinaf Mahkemesi’ne taşınmıştı.

İstinaf Mahkemesi olan Bursa Bölge İdare Mahkemesi 3. İdare Dava Dairesi yerel mahkemenin kararını bozdu. Mahkemede bilirkişi keşfi yapılması gerektiğinin altını çizdi.

Fotoğraf: Ayvalık Tabiat Platformu